Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 16. decembra 2020*

Kazalo

Pravni okvir 12
Protokol št. 14 12
Pogodba o EMS 12
Resolucija Evropskega sveta z dne 13. decembra 1997 13
Sklep 2013/236 14
Izjava Euroskupine z dne 25. marca 2013 14
Ciprsko pravo 15
Dejansko stanje 16
Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijani sodbi 18
Postopek in predlogi strank pred Sodiščem 18
Zadevi C-597/18 P in C-598/18 P 18
Zadevi C-603/18 P in C-604/18 P 19
Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka 19
Pritožbi Sveta v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P 21
Trditve strank 21
Presoja Sodišča 22
Nasprotni pritožbi Sveta v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P 25
Trditve strank 25

* Jezik postopka: angleščina.

Presoja Sodišča 26

Pritožbi pritožnikov v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P 27

Prvi pritožbeni razlog 28

Trditve strank 28

Presoja Sodišča 28

Drugi, tretji in četrti pritožbeni razlog 28

Trditve strank 28

Presoja Sodišča 29

Peti pritožbeni razlog 30

Trditve strank 30

Presoja Sodišča 30

Šesti pritožbeni razlog 31

Trditve strank 31

Presoja Sodišča 32

Sedmi pritožbeni razlog 35

Trditve strank 35

Presoja Sodišča 35

Osmi pritožbeni razlog 36

Trditve strank 36

Presoja Sodišča 37

Tožbi pred Splošnim sodiščem 40

Stroški 40

„Pritožba – Ekonomska in monetarna politika – Program pomoči za stabilnost Republike Ciper – Prestrukturiranje ciprskega dolga – Sklep Sveta Evropske centralne banke (ECB) o zagotovitvi izredne likvidnostne pomoči na prošnjo centralne banke Republike Ciper – Izjave Euroskupine z dne 25. marca, 12. aprila, 13. maja in 13. septembra 2013 – Sklep 2013/236/EU – Memorandum o soglasju o posebnih gospodarskopolitičnih pogojih, sklenjen med Republiko Ciper in Evropskim mehanizmom za stabilnost (EMS) – Lastninska pravica – Načelo varstva legitimnih pričakovanj – Enako obravnavanje – Nepogodbena odgovornost Evropske unije“

V združenih zadevah C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P in C-604/18 P

zaradi štirih pritožb na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vloženih 21. septembra 2018 (zadevi C-597/18 P in C-598/18 P) in 24. septembra 2018 (zadevi C-603/18 P in C-604/18 P),

Svet Evropske unije, ki ga zastopajo A. de Gregorio Merino, I. Gurov in E. Chatziioakeimidou, agenti,

pritožnik (C-597/18 P),

ob intervenciji

Republike Finske, ki jo zastopata S. Hartikainen in J. Heliskoski, agenta,

intervenientka v pritožbenem postopku (C-597/18 P),

druge stranke v postopku so

Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC s sedežem v Nikoziji (Ciper),

Agroton plc s sedežem v Nikoziji,

Joanna Andreou, stanujoča v Kato Pyrgosu (Ciper),

Kyriaki Andreou, stanujoča v Kato Pyrgosu,

Bundeena Holding plc s sedežem v Nikoziji,

Henrietta Jindra Burton, stanujoča v Londonu (Združeno kraljestvo),

C & O Service & Investment Ltd s sedežem v Nikoziji,

C. G. Christofides Industrial Ltd s sedežem v Nikoziji,

Phidias Christodoulou, stanujoč v Nikoziji,

Georgia Phanou Christodoulou, stanujoča v Nikoziji,

Christakis Christofides, ki ga zastopa njegov izvršitelj oporoke,

Theano Chrysafi, stanujoča v Nikoziji,

Andreas Chrysafis, stanujoč v Nikoziji,

Dionysios Chrysostomides, stanujoč v Nikoziji,

Eleni K. Chrysostomides, stanujoča v Nikoziji,

Eleni D. Chrysostomides, stanujoča v Nikoziji,

D & C Construction and Development Ltd s sedežem v Nikoziji,

Chrystalla Dekatris, stanujoča v Nikoziji,

Constantinos Dekatris, stanujoč v Nikoziji,

Dr. K. Chrysostomides and Co. s sedežem v Nikoziji,

Emily Dragoumi, stanujoča v Nikoziji,

Parthenopi Dragoumi, stanujoča v Nikoziji,

James Droushiotis, stanujoč v Nikoziji,

Eastvale Finance Ltd s sedežem v Nikoziji,

Nicos Eliades, stanujoč v Nikoziji,

Tereza Eliades, stanujoča v Nikoziji,

Goodway Alliance Ltd s sedežem v Nikoziji,

Christos Hadjimarkos, stanujoč v Johannesburgu (Južna Afrika),

Johnson Cyprus Employees Provident Fund s sedežem v Nikoziji,

Kalia Georgiou LLC s sedežem v Limassolu (Ciper),

Komposit Ltd s sedežem v Tortoli (Britanski Deviški otoki),

Platon M. Kyriakides, stanujoč v Nikoziji,

L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd s sedežem v Nikoziji,

Lois Builders Ltd s sedežem v Nikoziji,

Athena Mavronicola-Droushiotis, stanujoča v Nikoziji,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd s sedežem v Nikoziji,

Neita International Inc. s sedežem v Mahéju (Sejšeli),

Sophia Nicolatos, stanujoča v Limassolu,

Paris & Barcelona Ltd s sedežem v Tortoli,

Louiza Patsiou, stanujoča v Larnaki (Ciper),

Probus Mare Marine Ltd s sedežem v Nikoziji,

Provident Fund of the Employees of Osel Ltd s sedežem v Nikoziji,

R.A.M. Oil Cyprus Ltd s sedežem v Nikoziji,

Steelway Alliance Ltd s sedežem v Hongkongu (Kitajska),

Tameio Pronoias Prosopikou Genikon s sedežem v Nikoziji,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd s sedežem v Limassolu,

The Prnses Ltd s sedežem v Nikoziji,

Christos Tsimon, stanujoč v Nikoziji,

Nafsika Tsimon, stanujoča v Nikoziji,

Unienergy Holdings Ltd s sedežem v Nikoziji,

Julia Justine Jane Woods, stanujoča v Pafosu (Ciper),

ki jih zastopa P. Tridimas, barrister,

tožeče stranke na prvi stopnji (C-597/18 P),

Evropska unija, ki jo zastopa Evropska komisija,

Evropska komisija, ki jo zastopajo L. Flynn, J.-P. Keppenne in T. Maxian Rusche, agenti,

Evropska centralna banka (ECB), ki sta jo sprva zastopala M. O. Szablewska in K. Laurinavičius, agenta, skupaj s H.-G. Kamannom, Rechtsanwalt, nato K. Laurinavičius, G. Várhelyi in O. Heinz, agenti, skupaj s H.-G. Kamannom, Rechtsanwalt,

Euroskupina, ki jo zastopa Svet Evropske unije,

tožene stranke na prvi stopnji (C-597/18 P),

Svet Evropske unije, ki ga zastopajo A. de Gregorio Merino, I. Gurov in E. Chatziioakeimidou, agenti,

pritožnik (C-598/18 P),

ob intervenciji

Republike Finske, ki jo zastopata S. Hartikainen in J. Heliskoski, agenta,

intervenientka v pritožbenem postopku (C-598/18 P),

druge stranke v postopku so

Eleni Pavlikka Bourdouvali, stanujoča v Meneouju (Ciper),

Georgios Bourdouvalis, stanujoč v Meneouju,

Nikolina Bourdouvali, stanujoča v Meneouju,

Coal Energy Trading Ltd s sedežem v Road Townu (Britanski Deviški otoki),

Christos Christofi, stanujoč v Larnaki,

Elisavet Christofi, stanujoča v Larnaki,

Athanasia Chrysostomou, stanujoča v Pafosu,

Sofoklis Chrysostomou, stanujoč v Pafosu,

Clearlining Ltd s sedežem v Road Townu,

Alan Dimant, stanujoč v Herzeliji (Izrael),

Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd s sedežem v Nikoziji,

Dtek Holdings Ltd s sedežem v Nikoziji,

Dtek Trading Ltd s sedežem v Nikoziji,

Elma Holdings pcl s sedežem v Nikoziji,

Elma Properties & Investments pcl s sedežem v Nikoziji,

Agrippinoulla Fragkoudi, stanujoča v Nikoziji,

Dimitrios Fragkoudis, stanujoč v Nikoziji,

Frontal Investments Ltd s sedežem v Limassolu,

Costas Gavrielides, stanujoč v Mammariju (Ciper),

Eleni Harou, stanujoča v Nea Penteliju (Grčija),

Theodora Hasapopoullou, stanujoča v Nikoziji,

Gladys Iasonos, stanujoča v Larnaki,

Georgios Iasonos, stanujoč v Larnaki,

Jupiter Portfolio Investments pcl s sedežem v Nikoziji,

George Karkousi, stanujoč v Canterburyju (Avstralija),

Lend & Seaserve Ltd s sedežem v Road Townu,

Liberty Life Insurance pcl s sedežem v Nikoziji,

Michail P. Michailidis Ltd s sedežem v Nikoziji,

Michalakis Michaelides, stanujoč v Nikoziji,

Rena Michael Michaelidou, stanujoča v Nikoziji,

Akis Micromatis, stanujoč v Nikoziji,

Erginos Micromatis, stanujoč v Nikoziji,

Harinos Micromatis, stanujoč v Nikoziji,

Alvinos Micromatis, stanujoč v Nikoziji,

Plotinos Micromatis, stanujoč v Nikoziji,

Nertera Investments Ltd s sedežem v Nikoziji,

Andros Nicolaides, stanujoč v Nikoziji,

Melina Nicolaides, stanujoča v Nikoziji,

Ero Nicolaidou, stanujoča v Nikoziji,

Aris Panagiotopoulos, stanujoč v Nea Penteliju,

Nikolitsa Panagiotopoulou, stanujoča v Nea Penteliju,

Lambros Panayiotides, stanujoč v Nikoziji,

Ersi Papaefthymiou, stanujoča v Larnaki,

Kostas Papaefthymiou, stanujoč v Larnaki,

Restful Time Co. s sedežem v Wilmingtonu (Združene države),

Alexandros Rodopoulos, stanujoč v Atenah (Grčija),

Seatec Marine Services Ltd s sedežem v Limassolu,

Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd s sedežem v Pafosu,

Marinos C. Soteriou, stanujoč v Nikoziji,

Sparotin Ltd s sedežem v Nikoziji,

Miranda Tanou, stanujoča v Nikoziji,

Myria Tanou, stanujoča v Nikoziji,

ki jih zastopata P. Tridimas, barrister, in K. Chrysostomides, dikigoros,

tožeče stranke na prvi stopnji (C-598/18 P),

Evropska unija, ki jo zastopa Evropska komisija,

Evropska komisija, ki jo zastopajo L. Flynn, J.-P. Keppenne in T. Maxian Rusche, agenti,

Evropska centralna banka (ECB), ki jo zastopata M. O. Szablewska in K. Laurinavičius, agenta, skupaj s H.-G. Kamannom, Rechtsanwalt,

Euroskupina, ki jo zastopa Svet Evropske unije,

tožene stranke na prvi stopnji (C-598/18 P),

Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC s sedežem v Nikoziji,

Agroton plc s sedežem v Nikoziji,

Joanna Andreou, stanujoča v Kato Pyrgosu,

Kyriaki Andreou, stanujoča v Kato Pyrgosu,

Henrietta Jindra Burton, stanujoča v Londonu,

C & O Service & Investment Ltd s sedežem v Nikoziji,

C. G. Christofides Industrial Ltd s sedežem v Nikoziji,

Christakis Christofides, ki ga zastopa njegov izvršitelj oporoke,

Theano Chrysafi, stanujoč v Nikoziji,

Andreas Chrysafis, stanujoča v Nikoziji,

Dionysios Chrysostomides, stanujoč v Nikoziji,

Eleni K. Chrysostomides, stanujoča v Nikoziji,

Eleni D. Chrysostomides, stanujoča v Nikoziji,

D & C Construction and Development Ltd s sedežem v Nikoziji,

Chrystalla Dekatris, stanujoča v Nikoziji,

Constantinos Dekatris, stanujoč v Nikoziji,

D^r. K. Chrysostomides and Co. s sedežem v Nikoziji,

Emily Dragoumi, stanujoča v Nikoziji,

Parthenopi Dragoumi, stanujoča v Nikoziji,

Eastvale Finance Ltd s sedežem v Nikoziji,

Nicos Eliades, stanujoč v Nikoziji,

Tereza Eliades, stanujoča v Nikoziji,

Goodway Alliance Ltd s sedežem v Hongkongu,

Christos Hadjimarkos, stanujoč v Johannesburgu,

Johnson Cyprus Employees Provident Fund s sedežem v Nikoziji,

L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd s sedežem v Nikoziji,

Lois Builders Ltd s sedežem v Nikoziji,

Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd s sedežem v Nikoziji,

Neita International Inc. s sedežem v Mahéju,

Paris & Barcelona Ltd s sedežem v Tortoli,

Provident Fund of the Employees of Osel Ltd s sedežem v Nikoziji,

R.A.M. Oil Cyprus Ltd s sedežem v Nikoziji,

Steelway Alliance Ltd s sedežem v Hongkongu,

Tameio Pronoias Prosopikou Genikon s sedežem v Nikoziji,

The Cyprus Phassouri Estates Ltd s sedežem v Limassolu,

Christos Tsimon, stanujoč v Nikoziji,

Nafsika Tsimon, stanujoča v Nikoziji,

Julia Justine Jane Woods, stanujoča v Pafosu,

ki jih zastopa P. Tridimas, barrister (C-603/18 P),

in

Eleni Pavlikka Bourdouvali, stanujoča v Meneouju,

Georgios Bourdouvalis, stanujoč v Meneouju,

Nikolina Bourdouvali, stanujoča v Meneouju,

Christos Christofi, stanujoč v Larnaki,

Elisavet Christofi, stanujoča v Larnaki,

Clearlining Ltd s sedežem v Road Townu,

Dtek Holding Ltd s sedežem v Nikoziji,

Dtek Trading Ltd s sedežem v Nikoziji,

Agrippinoulla Fragkoudi, stanujoča v Nikoziji,

Dimitrios Fragkoudis, stanujoč v Nikoziji,

Frontal Investments Ltd s sedežem v Limassolu,

Costas Gavrielides, stanujoč v Mammariju,

Eleni Harou, stanujoča v Nea Penteliju,

Theodora Hasapopoullou, stanujoča v Nikoziji,

Gladys Iasonos, stanujoča v Larnaki,

Georgios Iasonos, stanujoč v Larnaki,

George Karkousi, stanujoč v Canterburyju,

Lend & Seaserve Ltd s sedežem v Road Townu,

Michail P. Michailidis Ltd s sedežem v Nikoziji,

Michalakis Michaelides, stanujoč v Nikoziji,

Rena Michael Michaelidou, stanujoča v Nikoziji,

Andros Nicolaides, stanujoč v Nikoziji,

Melina Nicolaides, stanujoča v Nikoziji,

Ero Nicolaidou, stanujoča v Nikoziji,

Aris Panagiotopoulos, stanujoč v Nea Penteliju,

Nikolitsa Panagiotopoulou, stanujoča v Nea Penteliju,

Alexandros Rodopoulos, stanujoč v Atenah,

Seatec Marine Services Ltd s sedežem v Limassolu,

Marinos C. Soteriou, stanujoč v Nikoziji,

ki jih zastopata P. Tridimas, barrister, in K. Chrysostomides, dikigoros (C-604/18 P),

pritožniki,

druge stranke v postopku so

Evropska unija, ki jo zastopa Evropska komisija,

Svet Evropske unije, ki ga zastopajo E. Chatziioakeimidou, A. de Gregorio Merino in I. Gurov, agenti,

Evropska komisija, ki jo zastopajo L. Flynn, J.-P. Keppenne in T. Maxian Rusche, agenti,

Evropska centralna banka (ECB), ki jo zastopata M. O. Szablewska in K. Laurinavičius, agenta, skupaj s H.-G. Kamannom, Rechtsanwalt,

Euroskupina, ki jo zastopa Svet Evropske unije,

tožene stranke na prvi stopnji (C-603/18 P in C-604/18 P),

Republika Finska, ki jo zastopata S. Hartikainen in J. Heliskoski, agenta,

intervenientka v pritožbenem postopku v podporo Svetu Evropske unije (C-603/18 P in C-604/18 P),

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, R. Silva de Lapuerta, podpredsednica, A. Arabadjiev (poročevalec), predsednik senata, A. Prechal, predsednica senata, M. Vilaras, M. Ilešič, L. Bay Larsen in A. Kumin, predsedniki senatov, E. Juhász, S. Rodin, F. Biltgen, I. Jarukaitis in N. Jääskinen, sodniki,

generalni pravobranilec: G. Pitruzzella,

sodni tajnik: M. Longar, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 25. februarja 2020,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 28. maja 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Svet Evropske unije s pritožbama v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P predlaga razveljavitev sodb Splošnega sodišča Evropske unije z dne 13. julija 2018, K. Chrysostomides & Co. in drugi/Svet in drugi (T-680/13, EU:T:2018:486; v nadaljevanju: prva izpodbijana sodba), in z dne 13. julija 2018, Bourdouvali in drugi/Svet in drugi (T-786/14, neobjavljena, EU:T:2018:487; v nadaljevanju: druga izpodbijana sodba) (v nadaljevanju skupaj: izpodbijani sodbi), v delu, v katerem sta z njima zavrnjena ugovora nedopustnosti, ki ju je podal, kolikor se ta ugovora nanašata na tožbi tožečih strank na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P zoper Euroskupino.

2 Družba D[r]. K. Chrysostomides & Co. LLC, družba Agroton plc, Joanna in Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, družba C & O Service & Investment Ltd, družba C. G. Christofides Industrial Ltd, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. in Eleni D. Chrysostomides, družba D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, družba D[r]. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, družba Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, družba Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, družba Johnson Cyprus Employees Provident Fund, družba L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, družba Lois Builders Ltd, družba Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, družba Neita International Inc., družba Paris & Barcelona Ltd, družba Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, družba R.A.M. Oil Cyprus Ltd, družba Steelway Alliance Ltd, družba Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, družba The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon in Julia Justine Jane Woods, pritožniki v zadevi C-603/18 P, ter Eleni Pavlikka Bourdouvali, M. Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, družba Clearlining Ltd, družba Dtek Holding Ltd, družba Dtek Trading Ltd, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, družba Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, družba Lend & Seaserve Ltd, družba Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, družba Seatec Marine Services Ltd in Marinos C. Soteriou, pritožniki v zadevi C-604/18 P (v nadaljevanju skupaj: pritožniki), s pritožbama predlagajo razveljavitev prve izpodbijane sodbe oziroma razveljavitev druge izpodbijane sodbe.

3 Svet z nasprotnima pritožbama v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P predlaga razveljavitev delov izpodbijanih sodb, v katerih je Splošno sodišče zavrnilo njegova ugovora nedopustnosti, kolikor se ta ugovora nanašata na tožbi pritožnikov zoper člen 2(6)(b) Sklepa Sveta 2013/236/EU z dne 25. aprila 2013[,] naslovljen[nega] na Ciper[,] o posebnih ukrepih za ponovno vzpostavitev finančne stabilnosti in trajnostne rasti (UL 2013, L 141, str. 32).

Pravni okvir

Protokol št. 14

4 Člen 1 Protokola (št. 14) o Euroskupini, ki je priložen Pogodbi EU in Pogodbi DEU (v nadaljevanju: Protokol št. 14), določa:

„Ministri držav članic, katerih valuta je euro, se sestajajo neuradno. Ti sestanki se skličejo po potrebi, da se razpravlja o vprašanjih, povezanih s posebnimi odgovornostmi, ki jih delijo v zvezi z enotno valuto. [Evropska komisija] sodeluje na sestankih. Evropska centralna banka [ECB] je povabljena, da sodeluje na sestankih, ki jih pripravijo predstavniki ministrov, odgovornih za finance držav članic, katerih valuta je euro, in Komisija.“

5 Člen 2 tega protokola določa:

„Ministri držav članic, katerih valuta je euro, z večino teh držav članic za dve leti in pol izvolijo predsednika.“

Pogodba o EMS

6 V Bruslju je bila 2. februarja 2012 sklenjena Pogodba o ustanovitvi Evropskega mehanizma za stabilnost med Kraljevino Belgijo, Zvezno republiko Nemčijo, Republiko Estonijo, Irsko, Helensko republiko, Kraljevino Španijo, Francosko republiko, Italijansko republiko, Republiko Ciper, Velikim vojvodstvom Luksemburg, Republiko Malto, Kraljevino Nizozemsko, Republiko Avstrijo, Portugalsko republiko, Republiko Slovenijo, Slovaško republiko in Republiko Finsko (v nadaljevanju: Pogodba o EMS). Ta pogodba je začela veljati 27. septembra 2012.

7 V uvodni izjavi 1 Pogodbe o EMS je navedeno:

„[…] Evropski svet [je] 17. decembra 2010 sklenil, da morajo države članice euroobmočja vzpostaviti trajni mehanizem za stabilnost. Ta evropski mehanizem za stabilnost (v nadaljnjem besedilu: EMS) bo prevzel naloge, ki jih imata zdaj evropski instrument za finančno stabilnost (v nadaljnjem besedilu: EFSF) in evropski mehanizem za finančno stabilizacijo (v nadaljnjem besedilu: EFSM) ter se nanašajo na zagotavljanje finančne pomoči državam članicam euroobmočja, kadar je to potrebno;“

8 Člena 1 in 2 ter člen 32(2) te pogodbe določajo, da pogodbenice, to so države članice, katerih valuta je euro, ustanovijo mednarodno finančno institucijo, imenovano EMS.

9 Člen 3 navedene pogodbe določa:

„Namen EMS je zbiranje finančnih sredstev in zagotavljanje pomoči za stabilnost ob strogih pogojih, ki ustrezajo izbranemu instrumentu finančne pomoči v korist članic EMS, ki imajo resne finančne težave ali jim tovrstne težave grozijo, če je to nujno potrebno za zaščito finančne stabilnosti euroobmočja kot celote in njegovih držav članic. EMS je upravičen zbirati sredstva v ta namen z izdajo finančnih instrumentov ali sklepanjem finančnih ali drugih sporazumov ali dogovorov s članicami EMS, finančnimi institucijami ali drugimi tretjimi stranmi.“

10 Člen 4(1) te pogodbe določa:

„EMS ima svet guvernerjev in svet direktorjev ter tudi generalnega direktorja in drugo potrebno osebje.“

11 Člen 5(3) Pogodbe o EMS določa, da lahko „[č]lan [K]omisije, pristojen za ekonomske in monetarne zadeve, predsednik ECB ter predsednik Euroskupine (če ni predsednik ali guverner) […] sodelujejo na sestankih sveta guvernerjev [EMS] kot opazovalci.“

12 Člen 12 te pogodbe opredeljuje načela, ki veljajo za pomoč za stabilnost, in v odstavku 1 določa:

„EMS lahko zagotovi pomoč za stabilnost članici EMS pod strogimi pogoji, ki ustrezajo izbranemu instrumentu finančne pomoči, če je to nujno potrebno za zaščito finančne stabilnosti euroobmočja kot celote in njegovih držav članic. Taki pogoji lahko segajo od programa za makroekonomsko prilagoditev do neprekinjenega upoštevanja predhodno določenih pogojev.“

13 Postopek za odobritev pomoči za stabilnost članici EMS je v členu 13 Pogodbe o EMS opisan tako:

„1. Članica EMS lahko prošnjo za pomoč za stabilnost naslovi na predsednika sveta guvernerjev. V prošnji navede instrumente finančne pomoči, ki jih je treba obravnavati. […]

2. Na podlagi prošnje članice EMS in ocene iz odstavka 1 lahko svet guvernerjev odloči, da načeloma odobri pomoč za stabilnost zadevni članici EMS v obliki finančne pomoči.

3. Če se sprejme odločitev v skladu z odstavkom 2, svet guvernerjev naloži [K]omisiji, da – v sodelovanju z ECB, in kadar je mogoče, skupaj z [Mednarodnim denarnim skladom (MDS)] – s pogajanji z zadevno članico EMS sklene memorandum o soglasju (v nadaljnjem besedilu: MoS), v katerem so podrobno navedeni pogoji, ki veljajo za finančno pomoč. Vsebina MoS odraža resnost pomanjkljivosti, ki jih je treba nasloviti, in izbran instrument finančne pomoči. Hkrati generalni direktor EMS pripravi predlog sporazuma o finančni pomoči, vključno s finančnimi in drugimi pogoji ter izbiro instrumentov, ki ga sprejme svet guvernerjev.

MoS mora biti popolnoma skladen z ukrepi usklajevanja ekonomske politike iz [Pogodbe DEU], zlasti z vsemi akti prava Evropske unije, vključno z vsemi mnenji, opozorili, priporočili ali sklepi, naslovljenimi na zadevno članico EMS.

4. [K]omisija podpiše MoS v imenu EMS, če so predhodno izpolnjeni pogoji iz odstavka 3 in ga je svet guvernerjev odobril.

5. Svet direktorjev odobri sporazum o finančni pomoči, v katerem so navedene podrobnosti o finančnih vidikih pomoči za stabilnost, ki bo odobrena, in izplačilu prvega obroka pomoči, kadar je to ustrezno.

[…]

7. [K]omisija je – v sodelovanju z ECB in skupaj z MDS, kadar je to mogoče – pooblaščena za spremljanje izpolnjevanja pogojev, ki veljajo za finančno pomoč.“

Resolucija Evropskega sveta z dne 13. decembra 1997

14 Resolucija Evropskega sveta z dne 13. decembra 1997 o usklajevanju gospodarske politike v tretji fazi ekonomske in monetarne unije ter členih 109 in 109b Pogodbe ES (UL 1998, C 35, str. 1; v nadaljevanju: Resolucija Evropskega sveta z dne 13. decembra 1997) v točki 6 med drugim določa:

„Ministri držav članic, katerih valuta je euro, se lahko neuradno sestanejo, da se razpravlja o vprašanjih, povezanih s posebnimi odgovornostmi, ki jih delijo v zvezi z enotno valuto. Komisija in po potrebi tudi [ECB] sta povabljeni k sodelovanju na sestankih.“

Sklep 2013/236

15 Člen 2(6)(b) Sklepa 2013/236 določa:

„Da bi [Republika Ciper] ponovno vzpostavil[a] trden finančni sektor, bo še naprej izvajal[a] korenito reformo in prestrukturiranje bančnega sektorja ter okrepil[a] uspešne banke s ponovno zagotovitvijo njihovega kapitala, obravnavo njihove likvidnosti in okrepitvijo nadzora nad njimi. V okviru programa so določeni naslednji ukrepi in rezultati:

[…]

(b) vzpostavitev neodvisnega vrednotenja sredstev pri [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD] in [Cyprus Popular Bank Public Co. LTD] ter hitra vključitev dejavnosti [Cyprus Popular Bank Public Co.] v [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia]. Vrednotenje se hitro konča, da bodo zaključene kapitalske zamenjave vlog pri [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia];

[…]“

Izjava Euroskupine z dne 25. marca 2013

16 Euroskupina je v izjavi z dne 25. marca 2013 navedla, da je s ciprskimi organi dosegla dogovor o bistvenih elementih prihodnjega programa za makroekonomsko prilagoditev, ki ga podpirajo vse države članice, katerih valuta je euro, ter Komisija, ECB in MDS (v nadaljevanju: izjava Euroskupine z dne 25. marca 2013).

17 V tej izjavi je med drugim navedeno:

„Euroskupina pozdravlja načrte za prestrukturiranje finančnega sektorja, kot so določeni v prilogi. Ti ukrepi bodo podlaga za povrnitev vzdržnosti finančnega sektorja. Še posebej bodo z njimi zaščitene vse vloge pod 100.000 EUR v skladu z načeli Unije.

Program bo vseboval odločen pristop za odpravo neravnovesij v finančnem sektorju. Finančni sektor bo ustrezno zmanjšan […]

Euroskupina nujno zahteva takojšen začetek izvajanja sporazuma med [Republiko Ciper] in [Helensko republiko] v zvezi z grškimi podružnicami ciprskih bank, ki ščiti stabilnost grškega in hkrati ciprskega bančnega sistema.“

18 V prilogi k navedeni izjavi je navedeno:

„Na podlagi predstavitve političnih načrtov organov [Republike Ciper], ki jih je Euroskupina sprejela s širokim odobravanjem, je bilo dogovorjeno naslednje:

1. Banka [Cyprus Popular Bank Public Co.] se nemudoma ukine – s polnim prispevkom delničarjev, imetnikov obveznic in imetnikov nezavarovanih vlog – v skladu s sklepom centralne banke Cipra na podlagi novosprejetega okvira za reševanje bank.

2. Banka [Cyprus Popular Bank Public Co.] se razdeli na slabo banko in dobro banko. Slaba banka bo morala postopoma prenehati.

3. Dobra banka se na podlagi okvira za reševanje bank in po posvetovanju z upravnima odboroma bank [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] in [Cyprus Popular Bank Public Co.] pripoji k banki [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia]. Prispevala bo [izredno likvidnostno pomoč] v višini 9 milijard EUR. Do izvedbe dokapitalizacije bodo ostale zamrznjene samo nezavarovane vloge banke [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia], nato pa se bodo lahko zanje uvedli ustrezni pogoji.

4. Svet ECB bo banki [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] zagotovil likvidna sredstva ob upoštevanju veljavnih pravil.

5. Banka [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia] bo dokapitalizirana s pretvorbo nezavarovanih vlog v lastniški kapital s polnim prispevkom delničarjev in imetnikov obveznic.

6. Pretvorba bo izvedena tako, da bo ob koncu programa zavarovan 9-odstotni kapitalski delež.

7. Vsi imetniki zavarovanih vlog v vseh bankah bodo popolnoma zaščiteni v skladu z upoštevno zakonodajo [Unije].

8. Sredstva programa (do 10 milijard EUR) se ne bodo porabila za dokapitalizacijo banke [Cyprus Popular Bank Public Co.] ali banke [Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia].“

Ciprsko pravo

19 Na podlagi členov 3(1) in 5(1) O peri exiyiansis pistotikon kai allon idrimaton nomos (N. 17(I)/2013) (zakon o reševanju kreditnih in drugih institucij (št. 17(I)/2013)) z dne 22. marca 2013 (EE, priloga I(I), št. 4379, 22.3.2013, str. 117; v nadaljevanju: zakon z dne 22. marca 2013) je bila centralna banka Cipra (CBC) skupaj z ministrstvom za finance (Ciper) odgovorna za reševanje institucij, na katere se navedeni zakon nanaša. Za to, po eni strani, člen 12(1) zakona z dne 22. marca 2013 določa, da lahko CBC z uredbo prestrukturira dolgove in obveznosti institucije v postopku reševanja, vključno z zmanjšanjem, spremembo, reprogramiranjem ali prenovitvijo glavnice in preostalega zneska vseh vrst obstoječih ali prihodnjih terjatev do te institucije ali s pretvorbo dolžniških instrumentov v lastniški kapital. Po drugi strani ta člen določa, da so „zajamčene vloge“ v smislu točke 2, peti odstavek, zakona z dne 22. marca 2013 izvzete iz teh ukrepov. Med strankami ni sporno, da so to vloge, manjše od 100.000 EUR.

20 Kanonistiki Dioikitiki Praxi 96/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD (uredba 96/2013 o prodaji nekaterih dejavnosti banke Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD v Grčiji) z dne 26. marca 2013 (EE, priloga III(I), št. 4640, 26.3.2013, str. 745; v nadaljevanju: uredba št. 96) in Kanonistiki Dioikitiki Praxi 97/2013, peri tis polisis ergasion ton en elladi ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd (uredba št. 97/2013 o prodaji nekaterih dejavnosti banke Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd v Grčiji) z dne 26. marca 2013 (EE, Priloga III(I), št. 4640, 26.3.2013, str. 749; v nadaljevanju: uredba št. 97) določata prodajo podružnic banke Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia (v nadaljevanju: BoC) oziroma podružnic banke Cyprus Popular Bank Public Co. (v nadaljevanju: Laïki) s sedežem v Grčiji (v nadaljevanju skupaj: grške podružnice).

21 S Kanonistiki Dioikitiki Praxi 103/2013, peri diasosis me idia mesa tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias LTD (uredba št. 103/2013 o reševanju banke Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia LTD z lastnimi sredstvi) z dne 29. marca 2013 (EE, Priloga III(I), št. 4645, 29.3.2013, str. 769; v nadaljevanju: uredba št. 103) je bila določena dokapitalizacija banke BoC, med drugim na stroške njenih imetnikov nezavarovanih vlog, delničarjev in imetnikov obveznic, da bi lahko še naprej zagotavljala bančne storitve. Nezajamčene vloge so bile tako pretvorjene v delnice banke BoC (37,5 % vsake nezajamčene vloge), v vrednostne papirje, ki jih je lahko banka BoC pretvorila bodisi v delnice bodisi v vloge (22,5 % vsake nezajamčene vloge), in vrednostne papirje, ki jih je lahko CBC pretvorila

v vloge (40 % vsake nezajamčene vloge). Člen 6(5) uredbe št. 103 določa, da če prispevki imetnikov nezavarovanih vlog presegajo to, kar je nujno za obnovitev lastniškega kapitala banke BoC, organ za reševanje določi znesek, ki ustreza prekapitalizaciji, in ga obravnava, kot da pretvorbe ni bilo.

22 Po spremembah uredbe št. 103 30. julija 2013 je bilo, prvič, 10 % nezavarovanih vlog, ki so bile pred tem pretvorjene v vrednostne papirje, zamenljive v delnice ali vloge, pretvorjenih v delnice banke BoC. Drugič, nominalna vrednost enega eura za vsako navadno delnico banke BoC je bila znižana na en cent. Nato je bilo sto navadnih delnic z nominalno vrednostjo enega centa združenih v eno navadno delnico z nominalno vrednostjo enega eura. Navadne delnice z nominalno vrednostjo enega centa, ki jih je bilo manj kot 100 in jih zato ni bilo mogoče združiti v novo navadno delnico z nominalno vrednostjo enega eura, so bile izbrisane.

23 Člen 2 v povezavi s členom 5 Kanonistiki Dioikitiki Praxi 104/2013, peri tis polisis orismenon ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co Ltd (uredba št. 104/2013 o prodaji nekaterih dejavnosti banke Cyprus Popular Bank Public Co Ltd) z dne 29. marca 2013 (EE, Priloga III(I), št. 4645, 29.3.2013, str. 781; v nadaljevanju: uredba št. 104) določa, da se 29. marca 2013 ob 6. uri in 10 minut nekatera sredstva in obveznosti z banke Laïki prenesejo na banko BoC, vključno z vlogami pod 100.000 EUR. Vloge nad 100.000 EUR so ostale v banki Laïki v pričakovanju njene likvidacije.

24 Po spremembah uredbe št. 104 30. julija 2013 je bilo približno 18 % novega osnovnega kapitala banke BoC dodeljenega banki Laïki.

Dejansko stanje

25 Za potrebe tega postopka je dejansko stanje, kakor je razvidno iz točk od 10 do 28 oziroma točk od 38 do 46 izpodbijanih sodb, mogoče povzeti tako.

26 Helenska republika in njeni zasebni imetniki obveznic so v prvih mesecih leta 2012 zamenjali grške dolžniške instrumente s precejšnjim odbitkom od nominalne vrednosti grškega dolga do zasebnih vlagateljev (Private Sector Involvement (v nadaljevanju: PSI)).

27 Več bank s sedežem na Cipru, med drugim banki Laïki in BoC, je zaradi izpostavljenosti dolžniškim instrumentom, ki so bili predmet PSI, utrpelo velike izgube in so imele težave zaradi podkapitalizacije. Ker banka Laïki ni bila več sposobna zagotoviti zadostnih poroštev za pridobitev finančnih sredstev ECB, je pri CBC zaprosila za izredno likvidnostno pomoč (Emergency Liquidity Assistance (ELA)) in jo tudi dobila, pri čemer je skupni znesek ELA maja 2012 znašal 3,8 milijarde EUR, julija 2012 pa skoraj 9,6 milijarde EUR.

28 V teh okoliščinah je Republika Ciper menila, da je treba ciprskemu bančnemu sektorju pomagati, med drugim z dokapitalizacijo banke Laïki v višini 1,8 milijarde EUR junija 2012. V istem mesecu je banka BoC sporočila, da je ciprske organe tudi zaprosila za kapitalsko podporo, vendar je ni dobila.

29 Republika Ciper je 25. junija 2012 predsedniku Euroskupine predložila prošnjo za finančno pomoč iz EMS ali evropskega instrumenta za finančno stabilnost. Euroskupina je v izjavi z dne 27. junija 2012 navedla, da bo zaprošena finančna pomoč Republiki Ciper zagotovljena bodisi iz tega instrumenta bodisi iz EMS v okviru programa za makroekonomsko prilagoditev, ki ga je treba določiti v memorandumu o soglasju, o katerem se bodo pogajali Komisija skupaj z ECB in MDS na eni strani ter ciprski organi na drugi strani. Predstavniki Komisije, ECB, MDS in Republike Ciper so 29. novembra 2012 pripravili osnutek memoranduma o soglasju.

30 Republika Ciper in druge države članice, katerih valuta je euro, so politični dogovor o tem osnutku memoranduma o soglasju dosegle marca 2013. Euroskupina je v izjavi z dne 16. marca 2013 pozdravila to soglasje in opozorila na nekatere prilagoditvene ukrepe, h katerim so se zavezali ciprski organi, med katerimi so bili uvedba davka na bančne vloge, prestrukturiranje in dokapitalizacija bank ter reševanje imetnikov podrejenih obveznic s sredstvi upnikov.

31 Republika Ciper je 18. marca 2013 ukazala zaprtje bank 19. in 20. marca 2013, ki sta bila delovna dneva, nato do 28. marca 2013, da bi preprečila množične dvige na bančnih okencih.

32 Ciprski parlament je 19. marca 2013 zavrnil osnutek zakona ciprske vlade v zvezi z uvedbo davka na vse bančne vloge v Republiki Ciper. Ciprska vlada je nato pripravila nov osnutek zakona, v katerem je bilo določeno samo prestrukturiranje bank BoC in Laïki.

33 ECB je 21. marca 2013 objavila sporočilo za javnost (v nadaljevanju: sporočilo za javnost ECB z dne 21. marca 2013), v katerem je navedla:

„Svet ECB je […] sklenil, da bo do 25. marca 2013 [ELA] ohranil na sedanji ravni.

Po tem datumu bo [ELA] mogoča samo v primeru, če bo sprejet program [Unije ali MDS], s katerim bo zagotovljena solventnost bank prejemnic.“

34 Ciprski parlament je sprejel zakon z dne 22. marca 2013.

35 Euroskupina je v izjavi z dne 25. marca 2013 navedla, da je s ciprskimi organi dosegla dogovor o bistvenih elementih prihodnjega programa za makroekonomsko prilagoditev, ki ga podpirajo vse države članice, katerih valuta je euro, ter Komisija, ECB in MDS.

36 Uredbi št. 96 in št. 97 ter uredbi št. 103 in št. 104 so bile sprejete 26. marca oziroma 29. marca 2013.

37 Svet guvernerjev EMS je na sestanku 24. aprila 2013:

– potrdil, prvič, da sta bili Komisija in ECB odgovorni za izvedbo ocen iz odstavka 1 člena 13 Pogodbe o EMS, in drugič, da je bila Komisija odgovorna, da se v sodelovanju z ECB in MDS z Republiko Ciper pogaja o memorandumu o soglasju iz odstavka 3 tega člena;

– odločil, da se Republiki Ciper odobri pomoč za stabilnost v obliki finančne pomoči (v nadaljevanju: FP) v skladu s predlogom generalnega direktorja EMS;

– odobril novi osnutek memoranduma o soglasju, o katerem sta se dogovorili Komisija – v sodelovanju z ECB in MDS – na eni strani in Republika Ciper na drugi strani, in

– Komisijo pooblastil za podpis tega memoranduma v imenu EMS.

38 Svet je 25. aprila 2013 na podlagi člena 136(1) PDEU sprejel Sklep 2013/236, ki določa vrsto „ukrepov in rezultatov“ za zmanjšanje proračunskega primanjkljaja Republike Ciper in ponovno vzpostavitev stabilnosti finančnega sistema te države članice.

39 Novi memorandum o soglasju so 26. aprila 2013 podpisali minister za finance Republike Ciper, guverner CBC in podpredsednik Komisije v imenu EMS (v nadaljevanju: memorandum o soglasju z dne 26. aprila 2013), ciprski parlament pa ga je 30. aprila 2013 odobril.

40 EMS, Republika Ciper in CBC so 8. maja 2013 sklenili sporazum o FP. Istega dne je svet direktorjev EMS odobril ta sporazum in predlog v zvezi s pogoji za izplačilo prvega obroka pomoči Republiki Ciper v višini 3 milijarde EUR.

41 Euroskupina je v izjavi z dne 13. maja 2013 pozdravila odločitev sveta guvernerjev EMS o odobritvi tega prvega obroka pomoči in potrdila, da je Republika Ciper izvedla ukrepe, dogovorjene v memorandumu o soglasju z dne 26. aprila 2013.

42 Euroskupina je v izjavi z dne 13. septembra 2013 pozdravila, na eni strani, zaključek prve nadzorne misije Komisije, ECB in MDS ter, na drugi strani, dejstvo, da se je 30. julija 2013 končal postopek reševanja banke BoC. Poleg tega je Euroskupina izrazila podporo izplačilu drugega obroka pomoči Republiki Ciper v višini 1,5 milijarde EUR, ki je bil izplačan 27. septembra 2013.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijani sodbi

43 Tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P so 20. decembra 2013 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča v zadevi T-680/13 oziroma 1. decembra 2014 v zadevi T-786/14 vložile tožbi, s katerima so Splošnemu sodišču primarno predlagale, naj Svetu, Komisiji, ECB in Euroskupini (v nadaljevanju: tožene stranke) naloži, naj jim plačajo zneske, navedene v prilogi k njihovim tožbam, skupaj z obrestmi od 16. marca 2013 do dneva izdaje sodbe Splošnega sodišča, in podredno, naj ugotovi nepogodbeno odgovornost Unije in/ali toženih strank ter določi postopek, po katerem se določi odškodnina za izgube, ki so jih dejansko utrpele.

44 Svet, ECB in Komisija so 14. julija, 16. julija oziroma 18. avgusta 2014 z ločenimi vlogami v sodnem tajništvu Splošnega sodišča v zadevi T-680/13 vložili ugovore nedopustnosti na podlagi člena 114 Poslovnika Splošnega sodišča.

45 Komisija, Svet in ECB so 17. aprila, 29. aprila oziroma 8. maja 2015 z ločenimi vlogami v sodnem tajništvu Splošnega sodišča v zadevi T-786/14 vložili ugovore nedopustnosti na podlagi člena 114 Poslovnika Splošnega sodišča.

46 Splošno sodišče je z izpodbijanima sodbama zavrnilo tožbi tožečih strank na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P ter jim naložilo, da nosijo svoje stroške ter stroške, nastale Svetu, Komisiji in ECB.

Postopek in predlogi strank pred Sodiščem

47 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 11. januarja 2019 zadeve C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P in C-604/18 P združil za ustni del postopka in za izdajo sodbe.

48 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 21. februarja 2019 Republiki Finski dovolil intervencijo v podporo predlogom Sveta v zadevah C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P in C-604/18 P.

Zadevi C-597/18 P in C-598/18 P

49 Svet Sodišču predlaga, naj:

– dele izpodbijanih sodb, v katerih je Splošno sodišče zavrnilo njegova ugovora nedopustnosti, kolikor se ta ugovora nanašata na tožbi tožečih strank na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P zoper Euroskupino, razveljavi in

– tem strankam naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka.

50 Tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P Sodišču predlagajo, naj:

– pritožbi zavrne in

– Svetu naloži plačilo stroškov.

51 Komisija Sodišču predlaga, naj:

– pritožbama ugodi in

– tožečim strankam na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka in postopka pred Splošnim sodiščem.

Zadevi C-603/18 P in C-604/18 P

52 Pritožniki Sodišču predlagajo, naj:

– izpodbijani sodbi razveljavi;

– ugodi njihovim predlogom v postopku pred Splošnim sodiščem;

– zavrne nasprotni pritožbi Sveta;

– toženim strankam naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka in postopka pred Splošnim sodiščem, in

– Svetu naloži plačilo stroškov v zvezi z nasprotnima pritožbama.

53 Svet in ECB Sodišču predlagata, naj:

– pritožbi pritožnikov zavrne, in

– pritožnikom naloži plačilo stroškov.

54 Svet z nasprotnima pritožbama Sodišču predlaga, naj:

– dele izpodbijanih sodb, v katerih je Splošno sodišče zavrnilo njegova ugovora nedopustnosti, kolikor se ta ugovora nanašata na tožbi pritožnikov zoper člen 2(6)(b) Sklepa 2013/236, razveljavi;

– tožbi, ki so ju pritožniki vložili zoper Svet, razglasi za nedopustni, in

– pritožnikom naloži plačilo stroškov.

55 Komisija Sodišču predlaga, naj:

– pritožbi pritožnikov zavrne;

– ugodi nasprotnima pritožbama Sveta, in

– pritožnikom naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka in postopka pred Splošnim sodiščem.

Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka

56 Pritožniki so po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca z vlogo, ki jo je sodno tajništvo Sodišča prejelo 16. junija 2020, predlagali, naj se na podlagi člena 83 Poslovnika Sodišča odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka.

57 Pritožniki v utemeljitev svojega predloga na prvem mestu trdijo, da se s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca krši načelo enakosti orožij, ker se v njih preučujejo le trditve, ki so jih stranke navedle v okviru pritožb, ki ju je vložil Svet v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P, in ne tistih, ki so jih pritožniki navedli v utemeljitev njihovih pritožb v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P. Na drugem mestu naj bi navedeni sklepni predlogi temeljili na napačnem razumevanju trditev, ki so jih pritožniki navedli v utemeljitev svojih pritožb v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P, ker naj pritožniki ne bi nikoli trdili, da je priznanje Euroskupine kot institucije, katere akti ali ravnanja bi lahko bili predmet tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije na podlagi člena 340, drugi odstavek, PDEU, nujen pogoj za uspeh njihovih zahtevkov, s katerimi se zahteva povrnitev škode, ki naj bi jo utrpeli. Po mnenju pritožnikov iz tega na tretjem in zadnjem mestu izhaja, da sklepnih predlogov generalnega pravobranilca ni mogoče šteti za upoštevne za rešitev teh sporov.

58 Spomniti je treba, da je na podlagi člena 252, drugi odstavek, PDEU dolžnost generalnega pravobranilca, da popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstavi obrazložene sklepne predloge o zadevah, pri katerih se v skladu s Statutom Sodišča Evropske unije zahteva njegovo sodelovanje. Sodišča ne zavezujejo niti predlog generalnega pravobranilca niti obrazložitev, ki ga privede do tega predloga (sodba z dne 25. julija 2018, Société des produits Nestlé in drugi/Mondelez UK Holdings & Services, C-84/17 P, C-85/17 P in C-95/17 P, EU:C:2018:596, točka 31).

59 Poleg tega Statut Sodišča Evropske unije in Poslovnik Sodišča zainteresiranim strankam ne dajeta možnosti, da predložijo stališča v odgovor na sklepne predloge generalnega pravobranilca (sodba z dne 21. decembra 2016, Komisija/Aer Lingus in Ryanair Designated Activity, C-164/15 P in C-165/15 P, EU:C:2016:990, točka 31 ter navedena sodna praksa).

60 Nestrinjanje stranke s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca, ne glede na vprašanja, ki jih preuči v njih, zato samo po sebi ne more biti razlog, ki bi upravičeval ponovno odprtje ustnega dela postopka (sodba z dne 28. februarja 2018, mobile.de/EUIPO, C-418/16 P, EU:C:2018:128, točka 30).

61 Pri tem lahko Sodišče na podlagi člena 83 svojega poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če stranka po koncu tega dela postopka navede novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča, ali če je treba v zadevi odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali.

62 V obravnavani zadevi pa ne gre za tak primer. Prvič, o pritožbenih razlogih in trditvah, ki so jih pritožniki navedli v utemeljitev svojih pritožb v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P, se je namreč razpravljalo v pisnem in ustnem delu postopka. Drugič, navesti je treba, da se je generalni pravobranilec na predlog Sodišča, ki je menilo, da se v pritožbah, ki ju je vložil Svet v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P, v skladu s členom 20(5) Statuta Sodišča Evropske unije postavlja novo pravno vprašanje, v sklepnih predlogih osredotočil na presojo trditev, ki so jih stranke navedle v okviru navedenih pritožb, kar pa ne vpliva na presojo, ki jo je Sodišče opravilo v zvezi s trditvami, ki so jih pritožniki lahko navedli v navedenih delih postopka v okviru njihovih pritožb v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P, in v nasprotju s tem, kar trdijo pritožniki, izključuje, da bi generalni pravobranilec iste trditve razlagal napačno, saj jih v sklepnih predlogih ni preučil. Sodišče tako po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da je zadeva dovolj razjasnjena z različnimi trditvami, o katerih se je pred njim ustrezno razpravljalo.

63 Glede na zgoraj navedene preudarke ponovnega odprtja ustnega dela postopka ni treba odrediti.

Pritožbi Sveta v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P

Trditve strank

64 Svet v utemeljitev pritožb navaja en sam pritožbeni razlog, ki se nanaša na to, da je Splošno sodišče napačno razlagalo sodno prakso v zvezi s pogoji za dopustnost tožb zaradi nepogodbene odgovornosti Unije.

65 Svet s tem pritožbenim razlogom v bistvu trdi, da v nasprotju s tem, kar je Splošno sodišče razsodilo v točki 113 prve izpodbijane sodbe in točki 109 druge izpodbijane sodbe, Euroskupine ni mogoče šteti za „institucijo“ v smislu člena 340, drugi odstavek, PDEU.

66 V zvezi s tem Svet meni, prvič, da je Splošno sodišče spremenilo ugotovitev Sodišča iz točke 61 sodbe z dne 20. septembra 2016, Mallis in drugi/Komisija in ECB (od C-105/15 P do C-109/15 P, EU:C:2016:702), da Euroskupine ni mogoče enačiti niti s sestavo Sveta niti je opredeliti kot „organ, urad ali agencijo Unije“ v smislu člena 263 PDEU.

67 Drugič, Svet ob navajanju sodbe z dne 10. aprila 2002, Lamberts/Evropski varuh človekovih pravic (T-209/00, EU:T:2002:94, točka 49), opozarja, da čeprav pojem „institucija“ v smislu člena 340, drugi odstavek, PDEU ne zajema le institucij, ki so izrecno navedene v členu 13 PEU, ampak tudi vse urade in agencije Unije, ki izpolnjujejo dve merili – in sicer, da so bili ustanovljeni na podlagi Pogodb in da prispevajo k uresničevanju ciljev Unije – Euroskupina ne izpolnjuje prvega od teh meril.

68 V zvezi s tem Svet Splošnemu sodišču najprej očita, da je v točki 113 prve izpodbijane sodbe in v točki 109 druge izpodbijane sodbe navedlo, da je Euroskupina „subjekt Unije, ki je bil formalno ustanovljen na podlagi Pogodb“, čeprav naj bi šlo za neuradni sestanek ministrov držav članic, katerih valuta je euro, katerega edina naloga je razpravljanje o vprašanjih, povezanih s posebnimi odgovornostmi, ki jih ministri delijo v zvezi z enotno valuto. Dalje, Euroskupina naj s členom 137 PDEU in Protokolom št. 14 ne bi bila ustanovljena, ampak naj bi bila le priznana. Nazadnje, Svet poudarja, da Splošno sodišče ni opredelilo nobene pristojnosti, ki je Euroskupini podeljena s Pogodbama, niti ni ugotovilo, da je Euroskupina ločena pravna oseba.

69 V zvezi z drugim merilom Svet priznava, da sestanki Euroskupine dejansko prispevajo k uresničevanju ciljev Unije, vendar poudarja, da v členu 119(2) PDEU in členu 3 PEU Euroskupina nikjer ni omenjena kot subjekt.

70 Tretjič, Svet zavrača bojazen, ki jo je Splošno sodišče izrazilo v točki 114 prve izpodbijane sodbe in v točki 110 druge izpodbijane sodbe, da nepriznanje možnosti vložitve tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije zoper Euroskupino ustvarja vrzel na področju učinkovitega sodnega varstva, ki je kot načelo določeno v členu 19(1), drugi pododstavek, PEU.

71 V zvezi s tem Svet na prvem mestu s sklicevanjem na sodbo z dne 20. septembra 2016, Ledra Advertising in drugi/Komisija in ECB (od C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, točka 55), opozarja, da je mogoče Komisijo šteti za odgovorno za zakonitost aktov EMS. Svet na drugem mestu navaja, kot naj bi Splošno sodišče priznalo v točki 238 prve izpodbijane sodbe in v točki 237 druge izpodbijane sodbe, da je dopustnost tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije v nekaterih primerih lahko odvisna od tega, ali so izčrpana vsa razpoložljiva nacionalna pravna sredstva za dosego razglasitve ničnosti odločbe nacionalnega organa, če ta nacionalna pravna sredstva učinkovito zagotavljajo varstvo zadevnih posameznikov in omogočajo povrnitev zatrjevane škode. Svet na tretjem mestu navaja, da bi lahko Sodišče v skladu s členom 7 Uredbe (EU) št. 472/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o okrepitvi gospodarskega in proračunskega nadzora v državah članicah euroobmočja, ki so jih prizadele ali jim grozijo resne težave v zvezi z njihovo finančno stabilnostjo (UL 2013, L 140, str. 1) nadzorovalo akte Sveta, ki so predhodni vsebini pogojev EMS in jo predvidijo. Svet se na četrtem

in zadnjem mestu sklicuje na točko 66 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca M. Watheleta v združenih zadevah Mallis in drugi/Komisija in ECB (od C-105/15 P do C-109/15 P, EU:C:2016:294), iz katere izhaja, da bi bil neobstoj neposrednega pravnega sredstva zoper Euroskupino v nasprotju z načelom učinkovitega sodnega varstva le, če bi Euroskupina v Pogodbah dobila pristojnost za sprejemanje aktov z zavezujočimi pravnimi učinki za tretje osebe. To pa naj ne bi držalo, saj je Euroskupina po mnenju Sveta telo za razpravo in ne organ odločanja.

72 Svet je na obravnavi pred Sodiščem dodal, da načelo učinkovitega sodnega varstva ni merilo za določitev pristojnosti sodišč Unije, ki ne izhaja iz besedila Pogodb.

73 Komisija trdi, da imata člena 263 in 340 PDEU enako področje uporabe *ratione personae*. V zvezi s tem Komisija navaja, da Splošno sodišče ni navedlo nobene sodbe, s katero bi bilo dokazano, da pa se lahko akti ali ravnanja subjekta, katerega akti ne morejo biti predmet ničnostne tožbe, izpodbijajo v okviru tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije.

74 Tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P prerekajo utemeljenost edinega pritožbenega razloga, ki ga je navedel Svet. Na prvem mestu, tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P trdijo, da navedba Sodišča iz točke 61 sodbe z dne 20. septembra 2016, Mallis in drugi/Komisija in ECB (od C-105/15 P do C-109/15 P, EU:C:2016:702), da Euroskupine ni mogoče opredeliti kot „organ, urad ali agencijo Unije“ v smislu člena 263 PDEU, ni upoštevna, ker se ta sodba nanaša na dopustnost ničnostne tožbe zoper Euroskupino, ki je pravno sredstvo, ki se razlikuje od pravnega sredstva tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije iz člena 340, drugi odstavek, PDEU.

75 Na drugem mestu, tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P prerekajo trditev, da Euroskupina ni bila ustanovljena na podlagi Pogodb, čeprav naj bi bil njen obstoj formaliziran z Lizbonsko pogodbo, na podlagi katere je Protokol št. 14 v prilogi k Pogodbi DEU.

76 Na tretjem mestu, Euroskupina naj ne bi bila le neformalno telo za razprave, ampak naj bi bila odgovorna za pripravo ekonomskih in proračunskih politik Unije.

77 Na četrtem in zadnjem mestu, tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P trdijo, da bi se z neobstojem možnosti uveljavljanja odgovornosti Unije za akte Euroskupine kršila temeljna pravica do učinkovitega sodnega varstva, kot je določena v členu 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

Presoja Sodišča

78 V skladu s členom 340, drugi odstavek, PDEU mora Unija v primeru nepogodbene odgovornosti v skladu s splošnimi načeli, ki so skupna pravnim ureditvam držav članic, nadomestiti kakršno koli škodo, ki so jo povzročile njene institucije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti.

79 Za nepogodbeno odgovornost Unije v smislu te določbe mora biti izpolnjenih več pogojev, in sicer mora biti ravnanje, ki se očita instituciji Unije, nezakonito, škoda mora biti dejanska, med ravnanjem te institucije in zatrjevano škodo pa mora obstajati vzročna zveza (sodba z dne 20. septembra 2016, Ledra Advertising in drugi/Komisija in ECB, od C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, točka 64 in navedena sodna praksa).

80 Pojem „institucija“ v smislu navedene določbe ne zajema le institucij Unije, naštetih v členu 13(1) PEU, ampak tudi vse organe, urade in agencije Unije, ki so ustanovljeni s Pogodbama ali na njuni podlagi in naj bi prispevali k uresničevanju ciljev Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 2. decembra 1992, SGEEM in Etroy/EIB, C-370/89, EU:C:1992:482, točke od 13 do 16).

81 V obravnavani zadevi je Splošno sodišče opozorilo na to sodno prakso v točkah 82, 106 in 112 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 78, 102 in 108 druge izpodbijane sodbe. Na podlagi navedene sodne prakse je Splošno sodišče v točki 113 prve izpodbijane sodbe in v točki 109 druge izpodbijane sodbe razsodilo, da je Euroskupina subjekt Unije, ki je bil ustanovljen na podlagi Pogodb in naj bi prispeval k uresničitvi ciljev Unije. To ugotovitev je Splošno sodišče izpeljalo na podlagi analize, opravljene v istih točkah izpodbijanih sodb, ki se nanaša na besedilo člena 137 PDEU in Protokola št. 14 in iz katere naj bi na eni strani izhajalo, da ta člen in protokol med drugim določata obstoj, sestavo, način sklicevanja sestankov in naloge Euroskupine, na drugi strani pa, da se ta subjekt sestane, da se razpravlja o vprašanjih, ki se na podlagi člena 119(2) PDEU nanašajo na ukrepanje Unije za uresničitev ciljev, navedenih v členu 3 PEU, med katerimi je vzpostavitev ekonomske in monetarne unije, katere valuta je euro.

82 Svet v okviru edinega pritožbenega razloga, navedenega v utemeljitev svojih pritožb, ne izpodbija meril, ki so bila za presojo dopustnosti tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije določena s sodno prakso, navedeno v točki 80 te sodbe.

83 Vendar Svet meni, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je v točki 113 prve izpodbijane sodbe in v točki 109 druge izpodbijane sodbe ugotovilo, da Euroskupina izpolnjuje prvo od navedenih meril, ki se nanaša na to, da mora biti toženi subjekt subjekt Unije, ustanovljen na podlagi Pogodb, čeprav naj bi člen 137 PDEU in Protokol št. 14 priznavala le pravico držav članic, katerih valuta je euro, da se sestajajo neuradno, in naj Euroskupini ne bi dajala nobene pristojnosti.

84 V zvezi s tem je treba na prvem mestu navesti, da je bila Euroskupina formalno ustanovljena z Resolucijo Evropskega sveta z dne 13. decembra 1997, v skladu s katero „se lahko ministri držav članic, katerih valuta je euro, […] neuradno sestanejo, da se razpravlja o vprašanjih, povezanih s posebnimi odgovornostmi, ki jih delijo v zvezi z enotno valuto“, in „sta Komisija in po potrebi tudi [ECB] […] povabljeni k sodelovanju na sestankih“. Kot je tudi generalni pravobranilec med drugim poudaril v točkah 64, 65, 92, 96, 101, 103 in 106 sklepnih predlogov, je bila Euroskupina zasnovana kot medvladni organ zunaj institucionalnega okvira Unije, katerega namen je bil ministrom držav članic, katerih valuta je euro, omogočiti izmenjavo in usklajevanje njihovih stališč o vprašanjih v zvezi z njihovimi skupnimi odgovornostmi v zvezi z enotno valuto. Tako Euroskupina deluje kot posrednik med nacionalno ravnjo in ravnjo Unije za usklajevanje ekonomske politike držav članic, katerih valuta je euro.

85 Kot je Splošno sodišče pravilno ugotovilo v točki 113 prve izpodbijane sodbe in v točki 109 druge izpodbijane sodbe, člen 137 PDEU in Protokol št. 14 sicer med drugim določata obstoj, sestavo, način sklicevanja sestankov in naloge Euroskupine.

86 Vendar v nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P, iz te ugotovitve ni mogoče sklepati, da je Euroskupina subjekt Unije, ustanovljen na podlagi Pogodb, v smislu sodne prakse, navedene v točki 80 te sodbe.

87 Res je namreč, da sta člen 137 PDEU in Protokol št. 14 formalizirala obstoj Euroskupine ter sodelovanje Komisije in ECB na njenih sestankih. Vendar njene medvladne narave nikakor nista spremenila. V zvezi s tem je treba zlasti poudariti, da Euroskupine, kot je Sodišče že razsodilo, ni mogoče enačiti s sestavo Sveta (sodba z dne 20. septembra 2016, Mallis in drugi/Komisija in ECB, od C-105/15 P do C-109/15 P, EU:C:2016:702, točka 61).

88 Na drugem mestu, kot je izrecno razvidno iz besedila Resolucije Evropskega sveta z dne 13. decembra 1997 in člena 1 Protokola št. 14 ter kot je Sodišče razsodilo v točki 61 sodbe z dne 20. septembra 2016, Mallis in drugi/Komisija in ECB (od C-105/15 P do C-109/15 P, EU:C:2016:702), je za Euroskupino značilna neformalna narava, kar je, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 64 in 86 sklepnih

predlogov, mogoče pojasniti z namenom njene ustanovitve, ki je ekonomski in monetarni uniji zagotoviti medvladni instrumentom za usklajevanje, ne da bi to vplivalo na vlogo Sveta, ki je v središču odločanja na ravni Unije v gospodarskih zadevah, niti na neodvisnost ECB.

89 Na tretjem mestu, ugotoviti je treba, da Euroskupina v pravnem redu Unije nima nobene lastne pristojnosti, saj je v členu 1 Protokola št. 14 določeno le, da se njeni sestanki po potrebi skličejo, da se razpravlja o vprašanjih, povezanih s posebnimi odgovornostmi, ki jih ministri držav članic, katerih valuta je euro, delijo v zvezi z enotno valuto, pri čemer je treba upoštevati, da imajo te odgovornosti zaradi svoje izključne pristojnosti na nacionalni ravni.

90 Iz navedenega izhaja, da je Splošno sodišče v točki 113 prve izpodbijane sodbe in v točki 109 druge izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da je Euroskupina subjekt Unije, ustanovljen na podlagi Pogodb, in da lahko zato tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P zoper Euroskupino vložijo tožbo zaradi nepogodbene odgovornosti Unije na podlagi člena 340, drugi odstavek, PDEU.

91 Te ugotovitve ne ovrže trditev teh tožečih strank, ki temelji na razlogovanju Splošnega sodišča v točki 114 prve izpodbijane sodbe in v točki 110 druge izpodbijane sodbe ter se nanaša na kršitev člena 47 Listine.

92 V zvezi s tem je Splošno sodišče v navedenih točkah izpodbijanih sodb menilo, da bi bil neobstoj možnosti vložitve tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije zoper Euroskupino na podlagi člena 340, drugi odstavek, PDEU v nasprotju z načelom vladavine prava v Uniji glede na zahteve, povezane s spoštovanjem načela učinkovitega sodnega varstva.

93 Poudariti pa je treba, da se ob upoštevanju navedenega v točki 89 te sodbe in dejstva, da Euroskupina nima pristojnosti za sankcioniranje nespoštovanja političnih dogovorov, sklenjenih v njenem okviru, ti dogovori konkretizirajo in se izvajajo med drugim z akti in ravnanji institucij Unije. Pravni subjekti lahko tako pri sodišču Unije zoper Svet, Komisijo in ECB vložijo tožbo zaradi nepogodbene odgovornosti Unije na podlagi aktov ali ravnanj, ki jih te institucije Unije sprejmejo na podlagi takih političnih dogovorov, kot v obravnavani zadevi potrjujeta tožbi, ki so ju na prvi stopnji vložile tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P.

94 Tako je Splošno sodišče v izpodbijanih sodbah razsodilo, da sta tožbi zaradi nepogodbene odgovornosti Unije dopustni v delu, v katerem sta bili vloženi zoper Svet, na podlagi posebnih ukrepov, ki so bili sprejeti v okviru triletnega programa za makroekonomsko prilagoditev, ki ga izvaja Republika Ciper, in ki so izrecno navedeni v členu 2, od (4) do (15), Sklepa 2013/236.

95 Prav tako je Splošno sodišče v teh sodbah razsodilo, da sta tožbi tožečih strank na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P dopustni v delu, v katerem sta bili vloženi zoper Komisijo in ECB zaradi njunega domnevnega nezakonitega ravnanja pri pogajanjih in podpisu memoranduma o soglasju z dne 26. aprila 2013, s katerim je bil konkretiziran navedeni program za makroekonomsko prilagoditev.

96 V zvezi s tem, kot je razvidno iz člena 17(1) PEU, Komisija „spodbuja splošni interes Unije“ in „skrbi za uporabo prava Unije“ (sodbi z dne 27. novembra 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, točka 163, in z dne 20. septembra 2016, Ledra Advertising in drugi/Komisija in ECB, od C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, točka 57). Ta institucija torej v okviru sodelovanja pri dejavnostih Euroskupine ohranja vlogo varuhinje Pogodb. Iz tega izhaja, da lahko morebitno neukrepanje Komisije pri nadzoru skladnosti političnih dogovorov, sklenjenih v Euroskupini, s pravom Unije privede do ugotovitve nepogodbene odgovornosti Unije na podlagi člena 340, drugi odstavek, PDEU.

97 Iz vsega navedenega izhaja, da je Splošno sodišče pri razlagi in uporabi člena 340, drugi odstavek, PDEU napačno uporabilo pravo s tem, da je v točkah 113 in 114 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 109 in 110 druge izpodbijane sodbe menilo, da je treba Euroskupino šteti za subjekt Unije, ustanovljen na podlagi Pogodb, katerega akti ali ravnanja so lahko predmet tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije pred sodiščem Unije, ker bi bilo sicer kršeno načelo vladavine prava Unije.

98 Zato je treba pritožbam Sveta ugoditi in izpodbijani sodbi razveljaviti v delu, v katerem sta z njima zavrnjena ugovora nedopustnosti te institucije, kolikor se ta ugovora nanašata na tožbi tožečih strank na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P zoper Euroskupino.

Nasprotni pritožbi Sveta v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P

Trditve strank

99 Svet, ki se mu pridružuje Komisija, v utemeljitev nasprotnih pritožb navaja en sam pritožbeni razlog, ki se nanaša na to, da naj bi Splošno sodišče v točkah 181 in 191 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 180 in 190 druge izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, prvič, da je Svet s členom 2(6)(b) Sklepa 2013/236 od ciprskih organov zahteval ohranitev ali nadaljnje izvajanje ukrepa pretvorbe nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice, in drugič, da navedeni organi nimajo nikakršnega polja proste presoje za preklic te pretvorbe. Taka razlaga je namreč po mnenju Sveta v nasprotju s sodno prakso v zvezi z dopustnostjo tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije, s katero se izpodbija akt ali ravnanje, s katerim nacionalni organ zagotovi izvajanje predpisa Unije, pri čemer naj bi morala biti v skladu s to sodno prakso izpolnjena dva kumulativna pogoja.

100 Glede prvega pogoja, in sicer, da mora biti sprejetje zadevnega ukrepa zahtevano z aktom Unije, ki državo članico pravno zavezuje, Svet najprej navaja, da je bil ta ukrep sprejet pred sprejetjem Sklepa 2013/236.

101 Dalje, Svet trdi, da bi pritožniki utrpeli enako škodo, če tega sklepa ne bi bilo, in da je zahtevo po ohranitvi ali nadaljnjem izvajanju navedenega ukrepa mogoče pripisati le ciprskim organom. Obveznost neodvisnega vrednotenja sredstev bank Laïki in BoC, določena v členu 2(6)(b) Sklepa 2013/236, naj bi predpostavljala pretvorbo nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice, vendar naj te pretvorbe ne bi nalagala.

102 Nazadnje, Svet navaja, da je bil Sklep 2013/236 del skupne prakse, ki se je od začetka krize uveljavila v euroobmočju in v skladu s katero se pogojevanje pomoči, ki je bila dogovorjena za državo članico, katere valuta je euro, povezuje s sklepi, ki jih Svet sprejme na podlagi člena 136 PDEU, s čimer naj bi se zagotovilo ujemanje med medvladnim področjem delovanja in področjem delovanja Unije.

103 Glede drugega pogoja, in sicer, da nacionalni organi ne smejo imeti nikakršnega polja proste presoje pri izvajanju predpisov Unije, Svet trdi, da ta pogoj v obravnavani zadevi nikakor ni bil izpolnjen. Svet v zvezi s tem Splošnemu sodišču očita, da je v točkah od 186 do 188 prve izpodbijane sodbe in v točkah od 185 do 187 druge izpodbijane sodbe ugotovilo, da ciprski organi nimajo polja proste presoje za preklic pretvorbe nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice, ker je bil Sklep 2013/236 za Republiko Ciper zavezujoč in je imel pravno zavezujoče učinke. S tem naj bi bil drugi pogoj zaradi razlogovanja Splošnega sodišča glede na prvi pogoj, kot je naveden v točki 100 te sodbe, odvečen, prav tako naj bi to razlogovanje vsebovalo protislovje, ker naj bi Splošno sodišče v točki 178 prve izpodbijane sodbe in v točki 177 druge izpodbijane sodbe menilo, da pa je s Sklepom 2013/236 ciprskim organom puščeno polje proste presoje pri opredelitvi posebnih podrobnih pravil, ki se v njegovem členu 2(6)(b) zahtevajo za vključitev banke Laïki v banko BoC.

104 Poleg tega Svet trdi, da je polje proste presoje ciprskih organov pri pretvorbi nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice podprto z dejstvom, da je besedilo člena 2(6)(b) Sklepa 2013/236 splošno in ne vsebuje nobenega posebnega postopka za to pretvorbo.

105 Pritožniki menijo, da nasprotni pritožbi Sveta nista dopustni v delu, v katerem se z njima dejansko želi doseči ponovna presoja dejanskega stanja in da vsekakor nista utemeljeni. Natančneje, člen 2(6)(b) Sklepa 2013/236 naj bi ciprskim organom prepovedoval preklic pretvorbe nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice, sicer naj bi bili kršeni tako natančna obveznost iz te določbe, da se izvede navedena pretvorba, kot tudi zavezujoča narava Sklepa 2013/236.

Presoja Sodišča

106 Opozoriti je treba, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso sodišče Unije na podlagi člena 268 v povezavi s členom 340, drugi odstavek, PDEU pristojno le v sporih glede nadomestila škode, ki so jo povzročile institucije Unije ali njeni uslužbenci pri opravljanju svojih dolžnosti, torej v sporih glede nadomestila škode, ki bi lahko pomenila pravno podlagi za nepogodbeno odgovornost Unije. Za škodo, ki jo povzročijo nacionalni organi, pa so odgovorni edino ti nacionalni organi, nacionalna sodišča pa ohranijo izključno pristojnost, da odločijo o odškodnini za tako škodo (sodba z dne 7. julija 1987, L'Étoile commerciale in CNTA/Komisija, 89/86 in 91/86, EU:C:1987:337, točka 17 in navedena sodna praksa).

107 Iz tega sledi, da je treba za ugotovitev, ali je sodišče Unije pristojno, preveriti, ali zatrjevana nezakonitost, na kateri temelji odškodninski zahtevek, izvira od institucije Unije in je ni mogoče pripisati nacionalnemu organu.

108 Splošno sodišče je z vidika teh načel, na katera je bilo pravilno opozorjeno v točkah 83 in 84 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 79 in 80 druge izpodbijane sodbe, med drugim preučilo, ali je Svet s členom 2(6)(b) Sklepa 2013/236 od ciprskih organov zahteval, naj ohranijo ali dalje izvajajo ukrepe za vključitev banke Laïki in pretvorbo nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice, in po potrebi, ali je imela v zvezi s tem Republika Ciper na podlagi te določbe polje proste presoje.

109 Najprej je treba opozoriti, da je v skladu z navedeno določbo s programom makroekonomskega prilagajanja za Republiko Ciper določena „vzpostavitev neodvisnega vrednotenja sredstev pri [BoC] in [Laïki] ter hitr[a] vključitev dejavnosti [Laïki] v [BoC]. Vrednotenje se hitro konča, da bodo zaključene kapitalske zamenjave vlog pri [BoC]".

110 Splošno sodišče je v okviru preučitve člena 2(6)(b) Sklepa 2013/236, prvič, v točki 180 prve izpodbijane sodbe in v točki 179 druge izpodbijane sodbe navedlo, da se s to določbo „zahteva izvedb[a] neodvisnega vrednotenja sredstev [zadevnih] bank v roku, ki omogoča izvedbo take pretvorbe", in da „iz navedene določbe implicitno, vendar nujno izhaja", da ciprski organi „[navedene] pretvorbe ne morejo preklicati". Na podlagi tega je Splošno sodišče v točki 181 prve izpodbijane sodbe in v točki 180 druge izpodbijane sodbe ugotovilo, da je „Svet s členom 2(6)(b) Sklepa 2013/236 od Republike Ciper zahteval, naj ohrani ali dalje izvaja [pretvorbo nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice]".

111 Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je v odlomkih izpodbijanih sodb, povzetih v prejšnji točki, storilo kakršno koli napako pri presoji. Na prvem mestu, iz besedila člena 2(6)(b) Sklepa 2013/236 je namreč razvidno, da sta vrednotenje sredstev banke BoC in pretvorba nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice tehnično povezani operaciji v tem smislu, da je bilo to vrednotenje, namenjeno določitvi povprečne cene delnice, ki bi jo vlagatelji prejeli namesto svojih vlog, določeno izključno zaradi pretvorbe.

112 Na drugem mestu, v nasprotju s tem, kar trdi Svet, ni pomembno, da je bil Sklep 2013/236 sprejet po sprejetju ukrepa pretvorbe nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice, ker je bilo treba, kot je Splošno sodišče pravilno ugotovilo v točkah 157, 159 in 160 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 156, 158 in 159 druge izpodbijane sodbe – čeprav ni mogoče šteti, da je Svet zahteval sprejetje navedenega ukrepa – vseeno preveriti, ali je ta institucija s sprejetjem Sklepa 2013/236 Republiko Ciper zavezala, da ohrani ali še naprej izvaja ta ukrep, kar je veljalo v tem primeru, kot je Splošno sodišče ugotovilo v točki 181 prve izpodbijane sodbe in v točki 180 druge izpodbijane sodbe.

113 Zato trditev Sveta, s katerimi izpodbija presojo Splošnega sodišča iz točk 180 in 181 prve izpodbijane sodbe ter točk 179 in 180 druge izpodbijane sodbe, ni mogoče sprejeti.

114 Drugič, Splošno sodišče je v točkah od 183 do 190 prve izpodbijane sodbe in v točkah od 182 do 189 druge izpodbijane sodbe preverilo, ali je imela Republika Ciper polje proste presoje, da bi se izognila zahtevi po ohranitvi ali nadaljnjem izvajanju pretvorbe nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice. V zvezi s tem je Splošno sodišče v točkah 186 in 187 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 185 in 186 druge izpodbijane sodbe najprej pojasnilo, da je Sklep 2013/236 za Republiko Ciper v celoti zavezujoč, vključno z njegovim členom 2(6)(b), ker so njegove določbe v celoti napisane z zavezujočimi izrazi. Dalje, Splošno sodišče je v točki 188 prve izpodbijane sodbe in v točki 187 druge izpodbijane sodbe poudarilo, da naj bi navedeni sklep imel zavezujoče pravne učinke. Nazadnje, Splošno sodišče je v točkah 189 in 190 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 188 in 189 druge izpodbijane sodbe navedlo, da je Svet v odgovor na ukrepe procesnega vodstva navedel, da je Sklep 2013/236 del skupne prakse, ki se je od začetka krize uveljavila v euroobmočju in v skladu s katero se pogojevanje pomoči, ki je bila dogovorjena za državo članico, katere valuta je euro, povezuje s sklepi, ki jih Svet sprejme na podlagi člena 136 PDEU, da se zagotovi ujemanje med medvladnim področjem delovanja in področjem delovanja Unije. Na podlagi tega je Splošno sodišče v točki 191 prve izpodbijane sodbe in v točki 190 druge izpodbijane sodbe ugotovilo, da Republika Ciper ni imela nikakršnega polja proste presoje za preklic pretvorbe nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice.

115 Kot pravilno trdi Svet, je bilo pri tem razlogovanju napačno uporabljeno pravo.

116 Ker se namreč člen 2(6)(b) Sklepa 2013/236 na splošno omejuje na zahtevo, da ciprski organi ohranijo ali dalje izvajajo to pretvorbo, ne da bi kakor koli opredelil posebna podrobna pravila te operacije, je Splošno sodišče v točkah od 183 do 191 prve izpodbijane sodbe in v točkah od 182 do 190 druge izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da ti organi niso imeli nikakršnega polja proste presoje za določitev takih podrobnih pravil, zlasti za določitev števila in vrednosti delnic, ki jih je treba dodeliti imetnikom vlog v banki BoC v zameno za njihove nezavarovane vloge v tej banki.

117 Iz tega sledi, da obrazložitev v navedenih točkah izpodbijanih sodb vsebuje očitno napako pri presoji, zaradi katere je treba izpodbijani sodbi razveljaviti v delu, v katerem sta z njima zavrnjena ugovora nedopustnosti, ki ju je Svet podal v zvezi s členom 2(6)(b) Sklepa 2013/236.

118 Glede na vse navedene preudarke je treba nasprotnima pritožbama ugoditi.

Pritožbi pritožnikov v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P

119 Pritožniki v utemeljitev pritožb navajajo osem pritožbenih razlogov.

Prvi pritožbeni razlog

Trditve strank

120 Pritožniki v okviru prvega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču v bistvu očitajo vrsto napak oziroma izkrivljanj dokazov, ki naj bi jih to storilo v točkah od 115 do 118, 127 in 132 prve izpodbijane sodbe ter v točkah od 111 do 114, 123 in 128 druge izpodbijane sodbe s tem, da je po eni strani razsodilo, da se z izjavo Euroskupine z dne 25. marca 2013 ne zahteva, da Republika Ciper sprejme uredbe, navedene v točkah od 20 do 24 te sodbe, in po drugi strani, da so ministri za finance držav članic, katerih valuta je euro, kot člani sveta guvernerjev EMS in ne kot člani Euroskupine, sklenili dogovor med predstavniki teh držav članic, katerih valuta je euro, da bo FP Republiki Ciper dodeljena samo, če bo sprejela ukrepe iz navedenih uredb (dogovor o pogojih).

121 Svet in Komisija menita, da ta pritožbeni razlog ni dopusten in da vsekakor ni utemeljen.

Presoja Sodišča

122 Navesti je treba, da ta prvi pritožbeni razlog tako kot presoje Splošnega sodišča, ki se v njem grajajo, temelji na premisi iz točke 113 prve izpodbijane sodbe in točke 109 druge izpodbijane sodbe, da je Euroskupina subjekt Unije, ustanovljen na podlagi Pogodb, katerega akti in ravnanja lahko pomeni pravno podlago za nepogodbeno odgovornost Unije na podlagi člena 340, drugi odstavek, PDEU. Kot pa izhaja iz preučitve pritožb Sveta v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P, je bilo pri tej premisi napačno uporabljeno pravo. Zato prvega pritožbenega razloga nikakor ni mogoče sprejeti.

Drugi, tretji in četrti pritožbeni razlog

Trditve strank

123 Pritožniki z drugim, tretjim in četrtim pritožbenim razlogom, ki jih je treba obravnavati skupaj, Splošnemu sodišču v bistvu očitajo, da je napačno uporabilo pravo oziroma storilo napake pri presoji in da je izkrivilo sporočila za javnost ECB z dne 21. marca 2013, pogajanja in sklenitev memoranduma o soglasju z dne 26. aprila 2013, „ugotovitve Komisije, da so ukrepi, ki so jih sprejeli ciprski organi, skladni s pogoji“, odobritev Komisije in ECB za izplačila različnih obrokov FP Republiki Ciper, izjave Euroskupine z dne 12. aprila, 13. maja in 13. septembra 2013 ter Sklep 2013/236.

124 Natančneje, pritožniki izpodbijajo, da bi lahko Splošno sodišče, potem ko je analiziralo te dokaze, ugotovilo, da tožene stranke od ciprskih organov niso zahtevale, naj sprejmejo ukrepe, določene z uredbami, navedenimi v točkah od 20 do 24 te sodbe, čeprav naj bi bili med drugim različni akti in ravnanja toženih strank del „kontinuuma“, v katerem naj bi bil vsak od teh aktov in ravnanj nujen pogoj, da Republika Ciper ohrani ali dalje izvaja te ukrepe, in naj bi pomenil usklajeno ravnanje toženih strank.

125 Poleg tega pritožniki trdijo, da v skladu s členom 14.4 Protokola (št. 4) o statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke, ki je priložen Pogodbi EU in Pogodbi DEU (v nadaljevanju: Statut ECB), pristojnost te institucije za odpravo ELA pomeni, da njena dodelitev ni v izključni pristojnosti nacionalne centralne banke, tako da je ECB s sporočilom za javnost ECB z dne 21. marca 2013 od ciprskih organov zahtevala, naj sprejmejo zgoraj navedene ukrepe.

126 Tožene stranke prerekajo trditve pritožnikov.

Presoja Sodišča

127 Iz člena 256 PDEU, člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča, člena 168(1)(d) in člena 169 Poslovnika Sodišča izhaja, da je treba v pritožbi jasno navesti izpodbijane elemente sodbe, katere razveljavitev se predlaga, ter pravne trditve, ki ta predlog posebej utemeljujejo. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča tej zahtevi ne ustreza pritožba, ki se omejuje na tožbene razloge in trditve, ki so že bili predloženi Splošnemu sodišču, ne da bi vsebovala utemeljitev, s katero bi natančneje opredelila napačno uporabo prava v izpodbijani sodbi. Taka pritožba namreč dejansko pomeni predlog za ponovni preizkus tožbe, ki je bila vložena pri Splošnem sodišču, za kar pa Sodišče ni pristojno (glej zlasti sodbo z dne 4. julija 2000, Bergaderm in Goupil/Komisija, C-352/98 P, EU:C:2000:361, točka 35, in sklep z dne 27. maja 2020, Paix et justice pour les juifs séfarades en Israël/Komisija in Svet Evrope, C-798/19 P, neobjavljen, EU:C:2020:389, točki 10 in 11 ter navedena sodna praksa).

128 Poleg tega Sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso ni pristojno za ugotavljanje dejstev niti, razen izjemoma, za presojo dokazov, ki jih je Splošno sodišče sprejelo za potrditev teh dejstev (glej v tem smislu sodbi z dne 8. maja 2003, T. Port/Komisija, C-122/01 P, EU:C:2003:259, točka 27, in z dne 25. oktobra 2007, Komninou in drugi/Komisija, C-167/06 P, neobjavljena, EU:C:2007:633, točka 40). Presoja dokazov, predloženih Splošnemu sodišču, razen v primeru izkrivljanja teh dokazov, ni pravno vprašanje, ki bi bilo predmet nadzora Sodišča (glej zlasti sodbo z dne 28. maja 1998, New Holland Ford/Komisija, C-8/95 P, EU:C:1998:257, točka 26).

129 V obravnavani zadevi je treba, prvič, navesti, da je treba trditve, ki so jih pritožniki navedli v okviru drugega, tretjega in četrtega pritožbenega razloga v delu, v katerem se nanašajo na izjave Euroskupine z dne 12. aprila, 13. maja in 13. septembra 2013, iz razlogov, navedenih v točki 122 te sodbe, zavrniti kot brezpredmetne.

130 Drugič, ugotoviti je treba, da drugi, tretji in četrti pritožbeni razlog pod pretvezo trditev v zvezi s tem, da je Splošno sodišče izkrivilo dejstva in dokaze, v bistvu zajemajo ponovitev trditev, ki so jih pritožniki navedli pred Splošnim sodiščem in v skladu s katerimi naj bi bili akti in ravnanja toženih strank del „kontinuuma“, ter je tako njihov namen doseči, da Sodišče ponovno presodi te trditve, za kar pa Sodišče ni pristojno.

131 Tretjič, v delu, v katerem se trditve pritožnikov nanašajo na pogajanja in sklenitev memoranduma o soglasju z dne 26. aprila 2013, ki jih je izvedla Komisija, „ugotovitve Komisije, da so ukrepi, ki so jih sprejeli ciprski organi, skladni s pogoji“ in odobritev Komisije in ECB za izplačila različnih obrokov FP Republiki Ciper, je treba, kot je Splošno sodišče pravilno presodilo v točkah od 167 do 169 prve izpodbijane sodbe in v točkah od 166 do 168 druge izpodbijane sodbe, opozoriti, da naloge, ki so s Pogodbo o EMS poverjene Komisiji in ECB, ne zajemajo nobene lastne pristojnosti za odločanje, zato dejavnosti, ki jih ti instituciji opravljata na podlagi te pogodbe, zavezujejo le EMS (sodba z dne 20. septembra 2016, Ledra Advertising in drugi/Komisija in ECB, od C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, točka 53 in navedena sodna praksa).

132 Iz tega sledi, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, ko je menilo, da aktov, navedenih v prejšnji točki te sodbe, ni mogoče pripisati Komisiji in ECB, temveč EMS, ne da bi, kot je razvidno iz točk od 201 do 204 prve izpodbijane sodbe in točk od 200 do 203 druge izpodbijane sodbe, vnaprej odločilo o vprašanju, ali sta Komisija in ECB v okviru postopka pogajanj in sklenitve memoranduma o soglasju z dne 26. aprila 2013 oziroma v okviru spremljanja izvajanja ukrepov, ki so jih sprejeli ciprski organi, v zvezi s preverjanjem spoštovanja prava Unije ravnali nezakonito, kar bi lahko pomenilo pravno podlago za nepogodbeno odgovornost Unije.

133 Četrtič, glede sklicevanja na člen 14.4 Statuta ECB, da bi se dokazalo, da naj bi ta institucija v okviru dodelitve ELA od ciprskih organov zahtevala sprejetje ukrepov iz točke 124 te sodbe, je treba navesti, da se s to trditvijo le ponovi utemeljitev, podana pred Splošnim sodiščem, ki jo je to zavrnilo po

podrobni preučitvi te utemeljitve v točkah od 134 do 155 prve izpodbijane sodbe in točkah od 130 do 151 druge izpodbijane sodbe. V skladu s sodno prakso, ki je navedena v točki 127 te sodbe, je treba takšno trditev zato kot nedopustno zavreči.

134 Petič, glede Sklepa 2013/236 in, natančneje, vključitve banke Laïki v banko BoC, navedene v členu 2(6)(b) tega sklepa, Splošno sodišče s tem, da je v točki 178 prve izpodbijane sodbe in v točki 177 druge izpodbijane sodbe presodilo, da ta določba ni določala posebnih podrobnih pravil za izvajanje tega ukrepa, tako da so imeli ciprski organi vsaj široko polje proste presoje za opredelitev teh podrobnih pravil, ni storilo napake.

135 Na podlagi tega je treba drugi, tretji in četrti pritožbeni razlog zavrniti.

Peti pritožbeni razlog

Trditve strank

136 Pritožniki s petim pritožbenim razlogom trdijo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da je v točki 218 prve izpodbijane sodbe in v točki 217 druge izpodbijane sodbe menilo, da njihovi tožbi nista dopustni v delu, v katerem se nanašata na reševanje banke Laïki s sredstvi upnikov, ker naj bi v zvezi s tem zgolj trdili, da so bile delnice te banke zaradi ukrepov, ki so jih sprejeli ciprski organi, „izbrisane“ brez finančnega nadomestila ali da je bila njihova ekonomska vrednost „popolnoma izničena“, ne da bi bila ugotovljena kakršna koli povezava med nezakonitostjo, ki naj bi jo vseboval Sklep 2013/236, in zatrjevano škodo niti vpletenost Sveta v nastanek te škode.

137 Najprej naj bi iz priloge k izjavi Euroskupine z dne 25. marca 2013 in iz uvodne izjave 5 Sklepa 2013/236 jasno izhajalo, da so bili delničarji banke Laïki prisiljeni prevzeti breme financiranja reševanja te ustanove, to breme pa naj bi bilo enako reševanju s sredstvi upnikov.

138 Dalje, pritožniki trdijo, da je obrazložitev Splošnega sodišča v točki 218 prve izpodbijane sodbe in v točki 217 druge izpodbijane sodbe v nasprotju z dejstvom, da se je Splošno sodišče v točki 506 prve izpodbijane sodbe in v točki 505 druge izpodbijane sodbe samo sklicevalo na „reševanje zadevnih bank s sredstvi upnikov“.

139 Komisija trditve pritožnikov prereka.

Presoja Sodišča

140 Najprej je treba trditev pritožnikov v zvezi z vsebino priloge k izjavi Euroskupine z dne 25. marca 2013 iz razlogov, navedenih v točki 122 te sodbe, zavreči kot brezpredmetno.

141 Dalje, v zvezi z uvodno izjavo 5 Sklepa 2013/236 je treba ugotoviti, da pritožniki, ki se ne sklicujejo na nobeno izkrivljanje te uvodne izjave, dejansko želijo doseči ponovno presojo te uvodne izjave, za kar, kot je razvidno iz sodne prakse, navedene v točkah 127 in 128 te sodbe, Sodišče ni pristojno.

142 Nazadnje, glede domnevnega protislovja v obrazložitvi izpodbijanih sodb, ki ga zatrjujejo pritožniki, je treba opozoriti, da je vprašanje, ali je obrazložitev sodbe Splošnega sodišča protislovna, pravno vprašanje, na katero se je mogoče sklicevati v okviru pritožbe (sodba z dne 16. julija 2009, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisija, C-385/07 P, EU:C:2009:456, točka 71 in navedena sodna praksa).

143 Vendar je treba ugotoviti, da v obravnavani zadevi med točkama 218 in 506 prve izpodbijane sodbe ter med točkama 217 in 505 druge izpodbijane sodbe ni nobenega protislovja, zaradi katerega bi bilo treba ti sodbi razveljaviti.

144 Po eni strani je namreč iz točke 218 prve izpodbijane sodbe in iz točke 217 druge izpodbijane sodbe razvidno, da je Splošno sodišče ugotovilo, da uredbe, navedene v točkah od 20 do 24 te sodbe, ne določajo, da bodo dejavnosti banke Laïki predmet ukrepa reševanja s sredstvi upnikov. Pritožniki pa ne izpodbijajo, da te uredbe določajo le prodajo podružnic banke Laïki s sedežem v Grčiji, prenos nekaterih sredstev in obveznosti z banke Laïki na banko BoC ter dodelitev 18 % novega osnovnega kapitala banke BoC banki Laïki in zato ne določajo nobenega ukrepa reševanja s sredstvi upnikov za delničarje banke Laïki. Po drugi strani je v točki 506 prve izpodbijane sodbe in v točki 505 druge izpodbijane sodbe navedeno, da je v skladu s poročilom MDS iz maja 2013 potreba po razlikovanju med solventnimi in insolventnimi bankami spadala med razloge, iz katerih se je reševanju banke Laïkis in banke BoC s sredstvi upnikov dala prednost pred izredno dajatvijo na zavarovane in nezavarovane vloge, zaupane vsem ciprskim bankam. Ta splošna ugotovitev se zato ne nanaša posebej na navedene uredbe, kot jih je Splošno sodišče izrecno analiziralo v točki 218 prve izpodbijane sodbe in v točki 217 druge izpodbijane sodbe, tako da mu ni mogoče očitati, da je njegova obrazložitev kakor koli protislovna.

145 Trditve pritožnikov nikakor ne morejo ovreči ugotovitve Splošnega sodišča iz točke 218 prve izpodbijane sodbe in točke 217 druge izpodbijane sodbe glede tega, da v tožbah na prvi stopnji ni bilo pojasnjeno, kako naj bi bil Svet s sprejetjem Sklepa 2013/236 vpleten v nastanek škode, ki so jo utrpeli delničarji banke Laïki.

146 Zato je treba peti pritožbeni razlog zavrniti.

Šesti pritožbeni razlog

Trditve strank

147 Pritožniki s šestim pritožbenim razlogom, ki ima tri dele, v bistvu trdijo, da je Splošno sodišče s tem, da je izključilo obstoj kršitve njihove lastninske pravice, ki jo je mogoče pripisati aktom in ravnanjem institucij Unije, napačno uporabilo pravo.

148 Pritožniki v okviru prvega dela tega pritožbenega razloga, ki se nanaša na to, da je banka BoC prevzela zavarovane vloge v banki Laïki, in na ohranitev nezavarovanih vlog v banki Laïki, pretvorbo 37,5 % nezavarovanih vlog banke BoC v delnice in začasno zamrznitev drugega dela teh nezavarovanih vlog, najprej navajajo, da je Sodišče v sodbi z dne 20. septembra 2016, Ledra Advertising in drugi/Komisija in ECB (od C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701), preučilo le točke od 1.23 do 1.27 memoranduma o soglasju z dne 26. aprila 2013.

149 Dalje, pritožniki izpodbijajo presojo Splošnega sodišča iz točke 285 prve izpodbijane sodbe in točke 284 druge izpodbijane sodbe, v skladu s katero so bile omejitve lastninske pravice določene z zakonom, čeprav, prvič, Unija ob sprejetju zadevnih ukrepov ni bila pristojna za naložitev kakršnega koli reševanja s sredstvi upnikov ali reševanja zadevnih bank. Drugič, zakon z dne 22. marca 2013 naj bi bil sprejet le pod izjemnim pritiskom toženih strank na ciprske organe, kot naj bi potrjevali njegova vsebina, ki jo je narekovala Komisija, in datum njegovega sprejetja, in sicer dan po tem, ko se je ECB odločila odpraviti ELA. Merilo ustreznosti zakonodaje iz člena 52(1) Listine naj torej ne bi bilo izpolnjeno. Tretjič, v nasprotju s tem, kar je Splošno sodišče presodilo v točki 276 prve izpodbijane sodbe in v točki 275 druge izpodbijane sodbe, naj zakon z dne 22. marca 2013 ne bi določal niti dejanskih jamstev v korist upnikov in delničarjev zadevnih bank niti naj ne bi zagotavljal spoštovanja

pravice do učinkovitega sodnega varstva. Četrtič, Splošno sodišče naj bi napačno uporabilo pravo in izkrivilo dokaze s tem, da je v točki 282 prve izpodbijane sodbe in v točki 281 druge izpodbijane sodbe menilo, da izvedba postopka predhodnega posvetovanja zaradi nujnosti razmer ni mogoča.

150 Nazadnje, pritožniki menijo, da je bilo z zadevnimi ukrepi kršeno načelo sorazmernosti, ker bi bilo mogoče sprejeti druge, manj omejevalne ukrepe. V zvezi s tem pritožniki pojasnjujejo, prvič, da dejstvo, da je ciprski parlament zavrnil davek na bančne vloge, ne upravičuje bolj omejevalnega ukrepa. Drugič, primer Republike Ciper naj bi bil popolnoma primerljiv s primerom drugih držav članic, katerih valuta je euro in ki so zaprosile za finančno pomoč. Tretjič, pritožniki opozarjajo, da je Sodišče v sodbi z dne 16. junija 2015, Gauweiler in drugi (C-62/14, EU:C:2015:400), potrdilo, da ima ECB na voljo različne možnosti za pomiritev napetosti na finančnih trgih, zagotavljanje stabilnosti eura in spodbujanje finančne stabilnosti. Četrtič, neobstoj progresivnosti pri odbitku na vloge, višje od 100.000 EUR, naj ne bi bil v skladu z načelom sorazmernosti.

151 Pritožniki z drugim delom šestega pritožbenega razloga, ki se nanaša na znižanje nominalne vrednosti navadnih delnic banke BoC z enega eura na en cent in prodajo grških podružnic, napotujejo na svoje trditve, podane v okviru prvega dela tega pritožbenega razloga. Poleg tega pritožniki trdijo, da prodaja grških podružnic ni bila opravljena v okviru odprtega, preglednega in nediskriminacijskega postopka.

152 Pritožniki v utemeljitev tretjega dela tega pritožbenega razloga trdijo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je menilo, da ravnanje ECB v zvezi z ELA ne pomeni očitne kršitve člena 14.4 Statuta ECB, načela dobrega upravljanja ter obveznosti enakosti in skladnosti. Prvič, v nasprotju s tem, kar je Splošno sodišče razsodilo v točki 377 prve izpodbijane sodbe in v točki 376 druge izpodbijane sodbe, naj bi ECB zahtevala sprejetje ukrepov iz točke 124 te sodbe, kot naj bi bilo razvidno iz njihovih trditev v okviru drugega pritožbenega razloga. Drugič, ravnanje te institucije naj bi bilo nezakonito, saj naj bi zaradi širokega polja proste presoje, ki naj bi ga imela pri odločanju, ali je banka solventna, in tako pri dodelitvi ELA tej banki, delovala v okviru postopka odločanja, ki je v nasprotju s členom 52(1) Listine. Tretjič, Splošno sodišče naj bi v točki 400 prve izpodbijane sodbe in v točki 399 druge izpodbijane sodbe napačno ugotovilo, da sporočilo za javnost ECB z dne 21. marca 2013 izpolnjuje zahtevo po obrazložitvi, saj omogoča seznanitev z razlogi za sklep Sveta ECB z istega dne.

153 Tožene stranke trditve pritožnikov prerekajo.

Presoja Sodišča

154 Najprej je treba opozoriti, kot je pravilno storilo Splošno sodišče v točki 254 prve izpodbijane sodbe in v točki 253 druge izpodbijane sodbe, da lastninska pravica, določena v členu 17 Listine, ni absolutna pravica (sodba z dne 20. septembra 2016, Ledra Advertising in drugi/Komisija in ECB, od C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, točka 69).

155 V skladu s členom 52(1) Listine mora biti kakršno koli omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava Listina, predpisano z zakonom in spoštovati njihovo bistveno vsebino, ob upoštevanju načela sorazmernosti pa so omejitve teh pravic in svoboščin dovoljene samo, če so potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih (sodba z dne 31. januarja 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines in drugi/Svet, C-225/17 P, EU:C:2019:82, točka 101).

156 V zvezi s prvim delom šestega pritožbenega razloga je treba najprej navesti, da Splošno sodišče s tem, da je v točki 261 prve izpodbijane sodbe in v točki 260 druge izpodbijane sodbe menilo, da je presoja Sodišča v točkah 73 in 74 sodbe z dne 20. septembra 2016, Ledra Advertising in drugi/Komisija in ECB

(od C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701), v zvezi s prvim nizom ukrepov, navedenih v točkah od 1.23 do 1.27 memoranduma o soglasju z dne 26. aprila 2013, v obravnavani zadevi upoštevna, ni storilo napake.

157 Vsekakor je treba na prvem mestu v zvezi z očitkom, da omejitve njihove lastninske pravice niso bile določene z zakonom, in zlasti v zvezi s trditvijo pritožnikov, da Unija ob sprejetju ukrepov iz točke 124 te sodbe ni mogla zahtevati kakršnega koli reševanja s sredstvi upnikov ali reševanja zadevnih bank, ugotoviti, po eni strani, da – kot je Splošno sodišče pravilno navedlo v točki 284 prve izpodbijane sodbe in v točki 283 druge izpodbijane sodbe – to, da v času dejanskega stanja ni bilo harmonizacijskih ukrepov Unije na področju reševanja bank s sredstvi upnikov, nikakor ne pomeni, da države članice niso smele sprejeti ukrepov za reševanje s sredstvi upnikov, vseeno pa sprejetje takšnih ukrepov ne bi moglo pomeniti pravne podlage za nepogodbeno odgovornost Unije. Ker se Splošno sodišče po drugi strani v zvezi s sistemom za reševanje bank ni izreklo o tem, ali je ta sistem v času dejanskega stanja imel pravno podlago v pravu Unije, je treba trditev pritožnikov v zvezi s tem zavreči kot brezpredmetno.

158 Poleg tega v delu, v katerem pritožniki trdijo, da so tožene stranke izvajale izjemen pritisk na ciprske organe, da bi sprejeli zakon z dne 22. marca 2013, da merilo ustreznosti zakonodaje iz člena 52(1) Listine ni izpolnjeno in da navedeni zakon ni ponujal niti jamstva v korist upnikov in delničarjev zadevnih bank niti učinkovitega sodnega varstva, je treba ugotoviti, da pritožniki s temi trditvami Sodišču v bistvu predlagajo, naj ponovno presodi dejstva in dokaze, ki so bili predloženi Splošnemu sodišču, ne da bi dokazali, da je Splošno sodišče pri tej presoji, ki jo je opravilo v točkah od 274 do 281 prve izpodbijane sodbe in v točkah od 273 do 280 druge izpodbijane sodbe, izkrivilo navedena dejstva in dokaze. Kot pa izhaja iz sodne prakse, navedene v točkah 127 in 128 te sodbe, take trditve v fazi pritožbe niso dopustne.

159 V zvezi s trditvijo pritožnikov, da bi bila v nasprotju s tem, kar je Splošno sodišče razsodilo v točki 282 prve izpodbijane sodbe in v točki 281 druge izpodbijane sodbe, mogoča izvedba postopka predhodnega posvetovanja z imetniki vlog in delničarji zadevnih bank, je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v navedenih točkah izpodbijanih sodb svoje razlogovanje pravilno oprlo na sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 21. julija 2016, Mamatas in drugi proti Grčiji (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614), iz katere izhaja, da zahteve, da mora biti vsako omejevanje lastninske pravice določeno z zakonom, ni mogoče razlagati tako, da je bilo treba zadevnim osebam omogočiti, da se predhodno posvetujejo o sprejetju tega zakona, zlasti kadar bi tako predhodno posvetovanje neizogibno zakasnilo izvedbo ukrepov za preprečitev zloma zadevnih bank.

160 Na drugem mestu je treba v zvezi z očitkom, ki se nanaša na kršitev načela sorazmernosti, opozoriti, da to načelo zahteva, da morajo biti ukrepi, ki se izvajajo na podlagi določbe prava Unije, primerni za uresničenje legitimnih ciljev, zastavljenih z zadevno zakonodajo, in ne smejo prekoračiti tistega, kar je potrebno za njihovo doseganje (sodba z dne 31. januarja 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines in drugi/Svet, C-225/17 P, EU:C:2019:82, točka 102 in navedena sodna praksa).

161 V obravnavani zadevi je Splošno sodišče v točki 255 prve izpodbijane sodbe in v točki 254 druge izpodbijane sodbe najprej upoštevalo cilj v splošnem interesu, ki se uresničuje z akti in ravnanji toženih strank, in sicer zagotavljati stabilnost ciprskega finančnega sistema in finančnega sistema celotnega euroobmočja.

162 Nato je Splošno sodišče v točkah od 302 do 313 prve izpodbijane sodbe in v točkah od 301 do 312 druge izpodbijane sodbe preučilo trditve pritožnikov, s katerimi so izpodbijali to, da manj omejevalni ukrepi za dosego tako zastavljenega cilja niso obstajali. V zvezi s tem je Splošno sodišče upoštevalo to, da je ciprski parlament 19. marca 2013 zavrnil uvedbo davka na vse bančne vloge, nevšečnosti ali nerazpoložljivost drugih rešitev, navedenih v točki 11 poročila MDS iz maja 2013, velike izgube, ki naj

bi jih imeli tako davkoplačevalci kot imetniki vlog, izstop Republike Ciper iz euroobmočja in pomanjkljivosti progresivnega sistema odbitka, kot so ga predlagali pritožniki in pri katerem bi se upošteval obseg vlog, zaupanih zadevnima bankama.

163 Nazadnje je Splošno sodišče v točkah 311 in 312 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 310 in 311 druge izpodbijane sodbe zavrnilo primerjavo med položajem Republike Ciper in položajem drugih držav članic, katerih valuta je euro in ki so prejele finančno pomoč, ker je bil finančni sektor Republike Ciper glede na velikost njegovega gospodarstva prevelik.

164 Iz podrobnih ugotovitev Splošnega sodišča je razvidno, da to ni storilo napake pri presoji ali kršilo načelo sorazmernosti s tem, da je presodilo, da alternativne možnosti za dokapitalizacijo zadevnih bank ne bi bile manj omejujoče od sprejetih ukrepov in da bi bili zadevni banki, če ne bi bilo dokapitalizacije, izpostavljeni tveganju, da bi morali prenehati poslovati in bi jima grozil neurejen propad, ki bi lahko bil sistemski, saj bi se lahko hitro razširili na druge države članice ali celo na celotni bančni sistem euroobmočja.

165 Zato je treba prvi del šestega pritožbenega razloga zavrniti.

166 V zvezi z drugim delom tega pritožbenega razloga je treba po eni strani ugotoviti, da pritožniki zgolj na splošno napotujejo na svoje trditve, ki so jih navedli v okviru prvega dela tega pritožbenega razloga. Iz tega sledi, da iz razlogov, navedenih v točkah od 156 do 165 te sodbe, njihovih trditev ni mogoče sprejeti.

167 Po drugi strani pritožniki v zvezi z očitkom, da prodaja grških podružnic ni bila predmet odprtega, preglednega in nediskriminacijskega postopka, zgolj napotujejo na dokaze, ki so jih predložili Splošnemu sodišču, ne da bi navedli, kateri od teh dokazov naj bi bili izkrivljeni. V skladu s sodno prakso, navedeno v točki 128 te sodbe, pa Sodišče v fazi pritožbe ni pristojno za tak očitek.

168 Iz tega sledi, da drugega dela šestega pritožbenega razloga ni mogoče sprejeti.

169 V zvezi s tretjim delom tega pritožbenega razloga in zlasti v zvezi s trditvami pritožnikov, s katerimi po eni strani izpodbijajo dejstvo, da sprejetje ukrepov iz točke 124 te sodbe ni bilo zahtevano niti s sporočilom za javnost ECB z dne 21. marca 2013 niti s sklepom Sveta ECB z istega dne, in po drugi strani izpodbijajo zakonitost ravnanja ECB pri zagotavljanju ELA, je treba navesti, da pritožniki napotujejo na svojo utemeljitev, podano v okviru drugega pritožbenega razloga, s katero, kot je navedeno v točki 133 te sodbe, zgolj ponavljajo svoje trditve, navedene pred Splošnim sodiščem, ki se nanašajo na vlogo ECB v tem okviru, in ki je bila v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 127 te sodbe, zavržena kot nedopustna.

170 Poleg tega je v zvezi s trditvami pritožnikov, ki se nanašajo na neobstoj obrazložitve v sporočilu za javnost ECB z dne 21. marca 2013, dovolj navesti, da se s temi trditvami izpodbijajo razlogi iz točke 400 prve izpodbijane sodbe in točke 399 druge izpodbijane sodbe, iz katerih izhaja, da so „[p]osledično [pritožniki] v okoliščinah obravnavane zadeve na podlagi besedila sporočila za javnost [ECB] z dne 21. marca 2013, naj je še tako jedrnato, zlasti glede na kontekst, upoštevna pravna pravila in pripombe predsednika ECB na novinarski konferenci z dne 4. aprila 2013 vsekakor lahko razumel[i], da je insolventnost zadevnih bank brez ustreznega programa prilagajanja ovira za ohranitev obstoječe ravni ELA“. Ti razlogi so tako glede na točke od 397 do 399 prve izpodbijane sodbe in točke od 396 do 398 druge izpodbijane sodbe dodatni.

171 V skladu z ustaljeno sodno prakso pa trditve zoper razloge, ki so usmerjeni zoper dodatne razloge odločbe Splošnega sodišča, ne morejo povzročiti razveljavitve te odločbe in so torej brezpredmetni (sodba z dne 12. februarja 2015, Komisija/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, točka 33 in navedena sodna praksa).

172 Zato je treba tretji del šestega pritožbenega razloga zavreči, ta pritožbeni razlog pa v celoti zavrniti.

Sedmi pritožbeni razlog

Trditve strank

173 Pritožniki s sedmim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču očitajo, da je napačno uporabilo pravo, ker je menilo, da akti in ravnanja toženih strank niso kršili načela varstva legitimnih pričakovanj.

174 Na prvem mestu, pritožniki trdijo, da so bila z dopisom z dne 11. februarja 2013, ki ga je direktor urada guvernerja CBC naslovil na izvršna direktorja bank Laïki in BoC, dana jasna, natančna in brezpogojna zagotovila, da pravice imetnikov vlog ne bodo omejene, in da ta zagotovila Eurosistem zavezujejo.

175 Na drugem mestu, zaveza Euroskupine z dne 21. januarja 2013, da Republiki Ciper odobri FP na podlagi političnega dogovora, sklenjenega novembra 2012, naj bi pri imetnikih vlog v zadevnih bankah vzbudila zaupanje, da se ne bo zahtevalo nobeno reševanje s sredstvi upnikov.

176 Na tretjem in zadnjem mestu, pritožniki trdijo, da odobritev finančne pomoči drugim državam članicam, katerih valuta je euro, in sicer Irski, Helenski republiki, Kraljevini Španiji in Portugalski republiki, ni bila pogojena s sprejetjem ukrepov reševanja s sredstvi upnikov, in navajajo, da je ECB dovolila ELA za daljše obdobje. V zvezi s tem pritožniki navajajo, da sklicevanje Splošnega sodišča na sodbo z dne 19. julija 2016, Kotnik in drugi (C-526/14, EU:C:2016:570), ni upoštevno, ker se je ta sodba nanašala na ravnanje Komisije, do katerega je prišlo na podlagi določb Pogodbe DEU o državnih pomočeh, ki določajo dobro uveljavljen pravni okvir in tej instituciji podeljujejo jasne pristojnosti.

177 Tožene stranke vse te trditve prerekajo.

Presoja Sodišča

178 Opozoriti je treba, da ima v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pravico do sklicevanja na načelo varstva legitimnih pričakovanj vsak pravni subjekt, ki mu je institucija Evropske unije s tem, da mu je dala natančna zagotovila, vzbudila utemeljena pričakovanja. Nihče pa se ne more sklicevati na kršitev tega načela, če teh zagotovil ni (glej v tem smislu sodbi z dne 13. septembra 2017, Pappalardo in drugi/Komisija, C-350/16 P, EU:C:2017:672, točka 39, in z dne 31. januarja 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines in drugi/Svet, C-225/17 P, EU:C:2019:82, točka 57).

179 V obravnavani zadevi pa je treba na eni strani glede očitkov, ki se nanašajo na to, da naj bi Splošno sodišče napačno menilo, da ni mogoče opreti nobenega legitimnega pričakovanja niti na dopis z dne 11. februarja 2013, ki ga je direktor urada guvernerja CBC naslovil na izvršna direktorja zadevnih bank, niti na zaveze Euroskupine z dne 21. januarja 2013, da Republiki Ciper odobri FP, ugotoviti, da pritožniki s temi očitki zgolj ponavljajo trditve, ki so jih že predložili Splošnemu sodišču, in Sodišču v bistvu predlagajo, naj ponovno odloči o nekaterih dokazih, ne da bi navedli, da je Splošno sodišče te dokaze kakor koli izkrivilo. Zato je treba te očitke na podlagi sodne prakse, navedene v točkah 127 in 128 te sodbe, zavreči kot nedopustne.

180 Pritožniki na drugi strani Splošnemu sodišču ne morejo očitati, da se je v točki 432 prve izpodbijane sodbe in v točki 431 druge izpodbijane sodbe oprlo na sodbo z dne 19. julija 2016, Kotnik in drugi (C-526/14, EU:C:2016:570), za presojo, da same okoliščine, da v predhodnih fazah mednarodne finančne krize odobritev finančne pomoči ni bila pogojena s sprejetjem ukrepov, primerljivih s tistimi iz

člena 124 te sodbe, kot take ni mogoče šteti za natančno, brezpogojno in skladno zagotovilo, ki bi lahko pri delničarjih, imetnikih obveznic in imetnikih vlog v zadevnih bankah vzbudilo legitimna pričakovanja, da bi to veljalo tudi v primeru odobritve finančne pomoči Republiki Ciper.

181 Zadeva, v kateri je bila izdana navedena sodba, se je namreč glede dejanskega stanja v obravnavanih zadevah sicer res razlikovala, vendar ugotovitev Sodišča iz točke 65 navedene sodbe, v skladu s katero okoliščina, da podrejenim upnikom zadevnih bank – to so upniki, ki so v primeru insolventnosti ali likvidacije subjekta, ki jih je izdal, poplačani za imetniki obveznic, vendar pred delničarji – ni bilo treba prispevati k reševanju kreditnih institucij v začetnih fazah mednarodne finančne krize, ni mogla vzbuditi legitimnih pričakovanj delničarjev in podrejenih upnikov, da se zanje v prihodnje ne bodo uporabili ukrepi porazdelitve bremena, ostaja veljavna in jo je mogoče po analogiji uporabiti v obravnavanih primerih. V zvezi s tem je treba navesti, da je treba to ugotovitev razlagati ob upoštevanju točke 66 navedene sodbe, v kateri je Sodišče opozorilo, da načelo varstva legitimnih pričakovanj sicer spada med temeljna načela Unije, vendar gospodarski subjekti ne morejo imeti legitimnih pričakovanj glede ohranitve obstoječega položaja, ki ga lahko institucije Unije spremenijo na podlagi svoje diskrecijske pravice, in to zlasti na področju, ki se stalno prilagaja spremembam gospodarskih razmer.

182 Tako dejstvo, da se je, kot trdijo pritožniki, zadeva, v kateri je bila izdana sodba z dne 19. julija 2016, Kotnik in drugi (C-526/14, EU:C:2016:570), nanašala zgolj na ravnanje Komisije na področju državnih pomoči, dodeljenih bančnemu sektorju, očitno ne vpliva na upoštevnost razlogovanja Sodišča za obravnavane zadeve, saj tudi te zadeve spadajo v okvir finančne krize ter v okvir ekonomske in monetarne politike, ki zahteva stalno prilagajanje spremembam gospodarskih razmer.

183 Sedmi pritožbeni razlog je zato treba v celoti zavrniti.

Osmi pritožbeni razlog

Trditve strank

184 Pritožniki z osmim pritožbenim razlogom menijo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je menilo, da načelo enakega obravnavanja s sprejetjem aktov in ravnanj toženih strank ni bilo kršeno.

185 Na prvem mestu, pritožniki trdijo, da so bili delničarji in imetniki nezavarovanih vlog v bankah Laïki in BoC diskriminirani glede na upnika banke Laïki, katerega zahtevki temeljijo na ELA, in sicer CBC. Natančneje, terjatev, ki izhaja iz ELA, naj bi bila posledica nezakonitega ravnanja toženih strank, saj je ECB več let dovoljevala radodarno dodelitev ELA in zahtevala njeno hitro vračilo na podlagi nezakonite odločitve z dne 21. marca 2013. Poleg tega pritožniki Splošnemu sodišču očitajo, da je svoje razlogovanje v točki 449 prve izpodbijane sodbe in v točki 448 druge izpodbijane sodbe oprlo na sodbi z dne 7. oktobra 2015, Accorinti in drugi/ECB (T-79/13, EU:T:2015:756, točka 92), in z dne 24. januarja 2017, Nausicaa Anadyomène in Banque d'escompte/ECB (T-749/15, neobjavljena, EU:T:2017:21, točki 108 in 109), čeprav sta se ti nanašali na nakup državnih dolžniških instrumentov in ne na bančne vloge.

186 Na drugem mestu, pritožniki trdijo, da so bili posredno diskriminirani na podlagi državljanstva glede na imetnike vlog v grških podružnicah. Natančneje, prvič, ta diskriminacija naj bi bila v nasprotju s svobodo ustanavljanja. Drugič, nejasno tveganje, da bi lahko odbitek na vloge v grških podružnicah sprožil splošno dvigovanje vlog v Grčiji, naj ne bi moglo upravičiti diskriminatornega obravnavanja. Tretjič, podpora, ki jo je Euroskupina dala PSI kljub tveganju širitve negativnih vplivov na banko Laïki in banko BoC, naj bi dokazovala, da so pritožniki diskriminirani glede na imetnike vlog in delničarje grških bank.

187 Pritožniki na tretjem mestu trdijo, da so diskriminirani glede na imetnike vlog, katerih vloge niso presegale 100.000 EUR. Najprej pritožniki trdijo, da po mnenju Evropskega sodišča za človekove pravice ni pravično, da se prag 100.000 EUR uporabi kot dejavnik za razlikovanje pri naložitvi odbitka od vrednosti obveznic (sodba ESČP z dne 21. julija 2016, Mamatas in drugi proti Grčiji, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, točka 137), kar naj bi veljalo tudi za vloge. Dalje, razlika med vlogami, ki so nižje od 100.000 EUR in višje od tega zneska, uvedena z Direktivo 94/19/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o sistemih zajamčenih vlog (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 2, str. 252), naj ne bi bila upoštevna, ker je bila pritožnikom zavrnjena možnost, da zahtevajo vračilo terjatev iz vlog nad 100.000 EUR. Nazadnje, tožene stranke naj bi to direktivo kršile, ker so ukrepi pogojenosti, ki jih je Euroskupina sprejela na sestanku 16. marca 2013, določali, da bi vloge do višine 100.000 EUR izgubile 6,75 %.

188 Na četrtem mestu, pritožniki trdijo, da so bili diskriminirani v primerjavi z imetniki vlog in delničarji bank iz drugih držav članic, katerih valuta je euro in ki so prejele finančno pomoč. V zvezi s tem pritožniki med drugim poudarjajo, da je bil znesek te pomoči vsakič višji od zneska FP, dodeljene Republiki Ciper, in je bil dodeljen pod manj omejujočimi pogoji.

189 Na petem in zadnjem mestu, Splošno sodišče naj bi napačno menilo, da so bili pritožniki v drugačnem položaju kot člani ciprskega sektorja zadružnih bank zaradi insolventnosti bank Laïki in BoC, pri čemer je na eni strani to insolventnost pospešilo ravnanje toženih strank. Na drugi strani, ker naj te insolventnosti ne bi ugotovil upravni ali sodni organ, naj se z nejasnim pojmom „insolventnost“ ne bi moglo objektivno utemeljiti različno obravnavanje, katerega žrtve naj bi bili pritožniki. Poleg tega naj se Splošno sodišče ne bi smelo opreti na poročilo MDS iz maja 2013, ker je bilo izdano po sprejetju ukrepov iz točke 124 te sodbe.

190 Tožene stranke te različne trditve prerekajo.

Presoja Sodišča

191 Z načelom enakega obravnavanja kot splošnim načelom prava Unije se zahteva, da se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in da se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če tako obravnavanje ni objektivno utemeljeno (sodba z dne 6. junija 2019, P. M. in drugi, C-264/18, EU:C:2019:472, točka 28 in navedena sodna praksa).

192 Kršitev načela enakega obravnavanja z različnim obravnavanjem predpostavlja, da so zadevni položaji primerljivi glede na vse svoje značilnosti (glej zlasti sodbo z dne 16. decembra 2008, Arcelor Atlantique et Lorraine in drugi, C-127/07, EU:C:2008:728, točka 25).

193 Na prvem mestu, glede očitka, ki se nanaša na domnevno diskriminacijo med pritožniki na eni strani in upnikom banke Laïki, čigar zahtevki temeljijo na ELA, in sicer CBC, na drugi, je Splošno sodišče v točki 448 prve izpodbijane sodbe in v točki 447 druge izpodbijane sodbe navedlo, da je – kot so pritožniki sami priznali – zagotovitev ELA v pristojnosti nacionalnih centralnih bank, kar pomeni, da je lahko v obravnavani zadevi samo CBC banki Laïki odobrila ELA in tako do nje imela terjatev.

194 Splošno sodišče je v točki 449 prve izpodbijane sodbe in v točki 448 druge izpodbijane sodbe pojasnilo, da centralna banka Eurosistema v nasprotju z imetniki nezavarovanih vlog v zadevnih bankah in delničarji banke BoC, ki delujejo samo v svojih zasebnih interesih, odločitve sprejema izključno na podlagi ciljev v javnem interesu, kot naj bi izhajalo iz sodb z dne 7. oktobra 2015, Accorinti in drugi/ECB (T-79/13, EU:T:2015:756, točka 92), in z dne 24. januarja 2017, Nausicaa Anadyène in drugi/ECB (T-749/15, neobjavljena, EU:T:2017:21, točki 108 in 109).

195 Splošno sodišče je po tem, ko je v točki 450 prve izpodbijane sodbe in v točki 449 druge izpodbijane sodbe ugotovilo, da je CBC pridobila terjatev, ki izhaja iz ELA, da bi prispevala k cilju v splošnem interesu, ki je bil stabilizirati ciprski finančni sistem in finančni sistem celotnega euroobmočja, v točki v točki 452 prve izpodbijane sodbe in v točki 451 druge izpodbijane sodbe ugotovilo, da imetniki nezavarovanih vlog v zadevnih bankah ter delničarji banke BoC na eni strani in CBC na drugi strani niso bili v primerljivem položaju, tako da načelo enakega obravnavanja ni bilo kršeno.

196 Glede na sodno prakso, navedeno v točkah 191 in 192 te sodbe, pri teh preudarkih pravo ni napačno uporabljeno.

197 Poleg tega Splošnemu sodišču ni mogoče očitati, da je svoje razlogovanje oprlo na sodbi, navedeni v točki 194 te sodbe, ker sta se ti nanašali na nakup dolžniških instrumentov od grške države in ne na bančne vloge. V zvezi s tem je treba, kot pravilno navaja ECB, poudariti, da je ne glede na naravo ukrepov prestrukturiranja zadevnega javnega dolga centralna banka Evropskega sistema centralnih bank (ESCB), ki uresničuje cilj v javnem interesu, v drugačnem položaju kot zasebni vlagatelji, ki so imetniki terjatev do države, in imetniki bančnih vlog, kot so pritožniki.

198 Na drugem mestu, glede očitka, ki se nanaša na domnevno diskriminacijo med pritožniki na eni strani in imetniki vlog v grških podružnicah na drugi, pritožniki trdijo, da je taka diskriminacija v nasprotju s svobodo ustanavljanja. V zvezi s tem zadostuje ugotovitev, da ta očitek pritožniki prvič navajajo pred Sodiščem, tako da ga je treba zavreči kot nedopustnega (glej v tem smislu sodbi z dne 13. decembra 2017, Telefónica/Komisija, C-487/16 P, neobjavljena, EU:C:2017:961, točka 84, in z dne 26. septembra 2018, Philips in Philips France/Komisija, C-98/17 P, neobjavljena, EU:C:2018:774, točka 42).

199 Poleg tega je treba navesti, da se trditve pritožnikov, ne da bi se pri tem sklicevali na kakršno koli izkrivljanje, nanašajo na dejanske ugotovitve in presojo dokazov, ki jih je Splošno sodišče navedlo v točkah 467, 476 in 477 prve izpodbijane sodbe ter v točkah 466, 475 in 476 druge izpodbijane sodbe, ki se nanašajo na obstoj tveganja splošnega dvigovanja vlog v Grčiji, ki naj bi ga povzročil odbitek na vloge v grških podružnicah, kar naj bi upravičevalo zatrjevano diskriminacijo, ter na dejanske okoliščine, v katerih je Euroskupina spodbujala PSI, tako da je treba te trditve iz razlogov, navedenih v točkah 127 in 128 te sodbe, zavreči kot nedopustne.

200 Na tretjem mestu je treba v zvezi z očitkom, ki se nanaša na domnevno diskriminacijo med pritožniki na eni strani in imetniki vlog v zadevnih bankah, katerih vloge niso presegale 100.000 EUR, na drugi, navesti, prvič, da se je ugotovitev Evropskega sodišča za človekove pravice v sodbi z dne 21. julija 2016, Mamatas in drugi proti Grčiji (CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, točka 137), v skladu s katero naj ne bi bilo pravično, da se prag 100.000 EUR uporabi kot dejavnik za razlikovanje v zvezi z naložitvijo odbitka od vrednosti obveznic, nanašala na poseben status imetnika obveznic zadevnih fizičnih ali pravnih oseb in ne na poseben status imetnika vlog, na katerega se nanaša Direktiva 94/19.

201 Glede navedenega in, drugič, v zvezi s trditvami, ki so jih pritožniki navedli, da bi izpodbili upoštevnosti te direktive v okviru obravnavanih zadev, je treba ugotoviti, da te trditve ne izpolnjujejo zahtev, navedenih v točki 127 te sodbe, v skladu s katerimi je treba jasno navesti izpodbijane elemente sodbe, katere razveljavitev se predlaga, ter pravne trditve, ki ta predlog posebej utemeljujejo, tako da jih je treba zavreči kot nedopustne.

202 Na četrtem mestu, v zvezi z očitkom, ki se nanaša na domnevno diskriminacijo med pritožniki na eni strani ter imetniki vlog in delničarji bank držav članic, katerih valuta je euro, ki niso Republika Ciper in ki so prejele finančno pomoč pred to državo članico, na drugi strani, je treba ugotoviti, da je Splošno sodišče v točki 490 prve izpodbijane sodbe in v točki 489 druge izpodbijane sodbe navedlo, da se lahko ukrepi, ki lahko spremljajo finančno pomoč, ki jo EMS zagotovi za rešitev finančnih težav, s katerimi se srečuje država, ki se sooča s potrebo po dokapitalizaciji svojega bančnega sistema, od primera do primera bistveno razlikujejo glede na skupek dejavnikov, ki niso obseg pomoči glede na velikost gospodarstva te države. V zvezi s tem je Splošno sodišče v navedenih točkah izpodbijanih sodb

pojasnilo, da so ti dejavniki zlasti lahko gospodarske razmere v državi prejemnici, obeti za ponovno vzpostavitev uspešnega poslovanja zadevnih bank, razlogi za nastanek težav, s katerimi se te srečujejo, po potrebi vključno s pretirano velikostjo bančnega sektorja države prejemnice glede na njeno nacionalno gospodarstvo, gibanje mednarodne gospodarske konjunkture ali velika verjetnost za prihodnja posredovanja EMS (ali drugih mednarodnih organizacij, organov in institucij Unije ali držav) v podporo drugim državam v težavah, zaradi česar bi bilo morda treba preventivno omejiti zneske, namenjene posameznemu posredovanju.

203 S trditvami pritožnikov ni mogoče dokazati, da je ta presoja Splošnega sodišča napačna. Prvič, okoliščina, ki so jo pritožniki izpostavili, da je „ekonomska funkcija vloge [ali delnice] […] v državi euroobmočja primerljiva s tisto, ki jo ta opravlja v kateri koli drugi državi euroobmočja“, nikakor ne pomeni, da so imetniki vlog in delničarji Republike Ciper v položaju, ki je primerljiv s položajem imetnikov vlog in delničarjev drugih držav članic, katerih valuta je euro in ki so prejele finančno pomoč EMS pred Republiko Ciper, saj so dejavniki, ki jih je treba upoštevati pri primerjalni analizi, povezani s samimi državami članicami.

204 Drugič, ni pomembno, da pritožniki, kot ti trdijo, „nikakor ne morejo biti odgovorni za kakršne koli razloge, iz katerih je [Republika] Ciper potreboval[a] finančno pomoč“. Ne samo, da ta okoliščina ne vpliva na razlogovanje Splošnega sodišča v okviru presoje obstoja morebitne diskriminacije med pritožniki na eni strani ter imetniki vlog in delničarji bank držav članic, katerih valuta je euro, ki niso Republika Ciper in ki so prej prejele finančno pomoč EMS, na drugi strani, temveč predvsem ne preprečuje, da vsebino ukrepov, ki lahko spremljajo navedeno pomoč, narekujejo preudarki, ki se nanašajo izključno na finančne težave, s katerimi se srečuje država, katere valuta je euro in ki je zaprosila za to pomoč.

205 Tretjič, ugotoviti je treba, da je trditev pritožnikov, da je Republika Ciper prejela najnižji znesek pomoči pod najbolj drastičnimi pogoji, le ponovitev trditve, ki je bila že predstavljena pred Splošnim sodiščem, in jo je treba zato glede na sodno prakso, navedeno v točki 127 te sodbe, zavreči kot nedopustno.

206 Petič in zadnjič, v zvezi z očitkom, ki se nanaša na domnevno diskriminacijo med pritožniki na eni strani in člani ciprskega sektorja zadružnih bank na drugi strani, je treba ugotoviti, da so kritike, ki jih pritožniki navajajo v zvezi z domnevno insolventnostjo zadevnih bank, pospešeno zaradi ravnanja toženih strank, in neobstojem upravne ali sodne odločbe o ugotovitvi navedene insolventnosti, preveč nenatančne in ne dovolj utemeljene, da bi Sodišče lahko opravilo nadzor nad izpodbijanima sodbama. Poleg tega se te kritike v veliki meri nanašajo na presoje dejanskega stanja. V skladu s sodno prakso, navedeno v točki 128 te sodbe, pa je treba opozoriti, da take presoje – razen ob izkrivljanju zadevnih dejstev, ki pa v obravnavani zadevi ni navedeno – ne morejo biti predmet nadzora, ki ga mora Sodišče opraviti v pritožbenem postopku.

207 Poleg tega je treba v zvezi s trditvijo, da Splošno sodišče svojega razlogovanja v točki 503 prve izpodbijane sodbe in v točki 502 druge izpodbijane sodbe ni moglo opreti na poročilo MDS iz maja 2013, poudariti, kot je pravilno navedla Komisija, da se je Splošno sodišče sklicevalo na to poročilo le zato, da bi potrdilo svoje ugotovitve, da ciprski centralni organ, Co-operative Central Bank, in kreditne institucije iz sektorja zadružnih bank – drugače kakor zadevne banke – niso bile insolventne. Do te ugotovitve je Splošno sodišče prišlo v navedenih točkah izpodbijanih sodb tako, da se je oprlo na elemente, ki jih pritožniki ne izpodbijajo, in sicer na eni strani na oddelek 3.1 informacij, ki jih je navedeni organ razkril maja 2013 na podlagi tretjega stebra „baselskega okvira“, katerega namen je bil zagotoviti minimalno raven lastniškega kapitala za zagotovitev finančne trdnosti bank, in na drugi strani na odgovore ECB na obravnavi pred Splošnim sodiščem, tako da je treba to trditev zavreči kot brezpredmetno.

208 Iz tega sledi, da je treba osmi pritožbeni razlog zavrniti.

209 Ker so bili vsi pritožbeni razlogi zavrnjeni, je treba pritožbi pritožnikov v celoti zavrniti.

Tožbi pred Splošnim sodiščem

210 V skladu s členom 61, prvi odstavek, drugi stavek, Statuta Sodišča Evropske unije lahko Sodišče v primeru razveljavitve odločitve Splošnega sodišča samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje.

211 V obravnavani zadevi je tako.

212 Prvič, iz obrazložitve, navedene v točkah od 78 do 97 te sodbe, je namreč razvidno, da Euroskupina ni subjekt Unije, ustanovljen na podlagi Pogodb, katerega akti ali ravnanja bi lahko bili predmet tožbe zaradi nepogodbene odgovornosti Unije na podlagi člena 340, drugi odstavek, PDEU.

213 Zato je treba ugovoroma nedopustnosti Sveta v delu, v katerem se nanašata na tožbi tožečih strank na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P zoper Euroskupino, ugoditi.

214 Drugič, glede člena 2(6)(b) Sklepa 2013/236 je bilo v točki 116 te sodbe navedeno, da se s to določbo od Republike Ciper sicer zahteva, naj ohrani ali dalje izvaja pretvorbo nezavarovanih vlog v banki BoC v delnice, vendar ta določba ciprskim organom ne jemlje širokega polja proste presoje za opredelitev posebnih podrobnih pravil te pretvorbe. Zato škoda, ki naj bi jo pritožniki utrpeli zaradi navedene pretvorbe, vsekakor ne izhaja iz navedene določbe, temveč iz izvedbenih ukrepov, ki jih je Republika Ciper sprejela za izvedbo te pretvorbe.

215 Zato je treba ugovoroma nedopustnosti, ki ju je Svet navedel v zvezi s členom 2(6)(b) Sklepa 2013/236, ugoditi.

216 Iz tega sledi, da je treba tožbi tožečih strank na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P v delu, v katerem se nanašata na Euroskupino, in tožbi teh strank, ki se nanašata na člen 2(6)(b) Sklepa 2013/236, zavreči kot nedopustne.

Stroški

217 Sodišče v skladu s členom 184(2) Poslovnika Sodišča odloči o stroških, če pritožba ni utemeljena ali če je utemeljena in Sodišče samo dokončno odloči v sporu.

218 V skladu s členom 138(1) navedenega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi člena 184(1) tega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

219 Ker v obravnavani zadevi tožeče stranke na prvi stopnji v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P v zvezi s pritožbama v teh zadevah s svojimi predlogi niso uspele, jim je treba v skladu s predlogi Sveta in Komisije naložiti, da poleg svojih stroškov nosijo tudi stroške Sveta in Komisije v okviru pritožbenega postopka in postopka pred Splošnim sodiščem.

220 Ker so Svet, Komisija in ECB v zvezi s pritožbama v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P predlagali, naj se pritožnikom naloži plačilo stroškov, in ker pritožniki s svojimi pritožbenimi razlogi niso uspeli, se jim naloži, da poleg svojih stroškov nosijo tudi stroške teh institucij v okviru pritožbenega postopka in postopka pred Splošnim sodiščem.

221 V skladu s členom 140(1) Poslovnika Sodišča, ki se v pritožbenem postopku uporablja na podlagi člena 184(1) tega poslovnika, države članice in institucije, ki so intervenirale v postopku, nosijo svoje stroške. Republika Finska, ki je intervenientka v okviru teh pritožb, mora torej nositi stroške, ki so ji nastali v pritožbenem postopku.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Sodbi Splošnega sodišča Evropske unije z dne 13. julija 2018, K. Chrysostomides & Co. in drugi/Svet in drugi (T-680/13, EU:T:2018:486), in z dne 13. julija 2018, Bourdouvali in drugi/Svet in drugi (T-786/14, neobjavljena, EU:T:2018:487), se v delu, v katerem sta z njima zavrnjena ugovora nedopustnosti, ki ju je vložil Svet, in kolikor se ta ugovora nanašata na tožbi, vloženi v teh zadevah zoper Euroskupino in člen 2(6)(b) Sklepa Sveta 2013/236/EU z dne 25. aprila 2013 naslovljen na Ciper o posebnih ukrepih za ponovno vzpostavitev finančne stabilnosti in trajnostne rasti, razveljavita.**

2. **Tožbi, vloženi na prvi stopnji, v zadevah T-680/13 in T-786/14 nista dopustni v delu, v katerem sta vloženi zoper Euroskupino in člen 2(6)(b) Sklepa Sveta 2013/236.**

3. **Glavni pritožbi v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P se zavrneta.**

4. **Družba Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, družba Agroton plc, Joanna in Kyriaki Andreou, družba Bundeena Holding plc, Henrietta Jindra Burton, družba C & O Service & Investment Ltd, družba C. G. Christofides Industrial Ltd, Phidias Christodoulou, Georgia Phanou Christodoulou, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. in Eleni D. Chrysostomides, družba D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris, družba Dr. K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, James Droushiotis, Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, družba Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, družba Johnson Cyprus Employees Provident Fund, družba Kalia Georgiou LLC, Komposit Ltd, Platon M. Kyriakides, družba L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, družba Lois Builders Ltd, Athena Mavronicola-Droushiotis, družba Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, družba Neita International Inc., Sophia Nicolatos, družba Paris & Barcelona Ltd, Louiza Patsiou, družba Probus Mare Marine Ltd, družba Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, družba R.A.M. Oil Cyprus Ltd, družba Steelway Alliance Ltd, družba Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, družba The Cyprus Phassouri Estates Ltd, družba The Prnses Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon, družba Unienergy Holdings Ltd in Julia Justine Jane Woods ter Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, družba Coal Energy Trading Ltd, Christos Christofi, Elisavet Christofi, Athanasia Chrysostomou, Sofoklis Chrysostomou, družba Clearlining Ltd, Alan Dimant, družba Dodoni Ependyseis Chartofylakou Dimosia Etaireia Ltd, družba Dtek Holding Ltd, družba Dtek Trading Ltd, družba Elma Holdings pcl, družba Elma Properties & Investments pcl, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, družba Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, družba Jupiter Portfolio Investments pcl, George Karkousi, družba Lend & Seaserve Ltd, družba Liberty Life Insurance pcl, družba Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Akis Micromatis, Erginos Micromatis, Harinos Micromatis, Alvinos Micromatis, Plotinos Micromatis, družba Nertera Investments Ltd, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Lambros Panayiotides, Ersi Papaefthymiou, Kostas Papaefthymiou, družba Restful Time Co., Alexandros Rodopoulos, družba Seatec Marine Services Ltd, družba Sofoklis Chrisostomou & Yioí Ltd, Marinos C. Soteriou, družba Sparotin Ltd in Miranda in Myria Tanou nosijo svoje stroške ter stroške Sveta Evropske unije in Evropske komisije, ki so nastali tako v postopku na prvi stopnji kot v pritožbenem postopku, povezanem s pritožbama v zadevah C-597/18 P in C-598/18 P.**

5. **Družba Dr. K. Chrysostomides & Co. LLC, družba Agroton plc, Joanna in Kyriaki Andreou, Henrietta Jindra Burton, družba C & O Service & Investment Ltd, družba C. G. Christofides Industrial Ltd, Christakis Christofides, Theano Chrysafi, Andreas Chrysafis, Dionysios Chrysostomides, Eleni K. in Eleni D. Chrysostomides, družba D & C Construction and Development Ltd, Chrystalla Dekatris, Constantinos Dekatris,**

družba K. Chrysostomides and Co., Emily Dragoumi, Parthenopi Dragoumi, družba Eastvale Finance Ltd, Nicos Eliades, Tereza Eliades, družba Goodway Alliance Ltd, Christos Hadjimarkos, družba Johnson Cyprus Employees Provident Fund, družba L.kcar Intermetal and Synthetic Ltd, družba Lois Builders Ltd, družba Medialgeria Monitoring and Consultancy Ltd, družba Neita International Inc., družba Paris & Barcelona Ltd, družba Provident Fund of the Employees of Osel Ltd, družba R.A. M. Oil Cyprus Ltd, družba Steelway Alliance Ltd, družba Tameio Pronoias Prosopikou Genikon, družba The Cyprus Phassouri Estates Ltd, Christos Tsimon, Nafsika Tsimon in Julia Justine Jane Woods ter Eleni Pavlikka Bourdouvali, Georgios Bourdouvalis, Nikolina Bourdouvali, Christos Christofi, Elisavet Christofi, družba Clearlining Ltd, družba Dtek Holding Ltd, družba Dtek Trading Ltd, Agrippinoulla Fragkoudi, Dimitrios Fragkoudis, družba Frontal Investments Ltd, Costas Gavrielides, Eleni Harou, Theodora Hasapopoullou, Gladys Iasonos, Georgios Iasonos, George Karkousi, družba Lend & Seaserve Ltd, družba Michail P. Michailidis Ltd, Michalakis Michaelides, Rena Michael Michaelidou, Andros Nicolaides, Melina Nicolaides, Ero Nicolaidou, Aris Panagiotopoulos, Nikolitsa Panagiotopoulou, Alexandros Rodopoulos, družba Seatec Marine Services Ltd in Marinos C. Soteriou nosijo svoje stroške ter stroške Sveta Evropske unije, Evropske komisije in Evropske centralne banke (ECB), ki so nastali tako v postopku na prvi stopnji kot v pritožbenem postopku in so povezani s pritožbama v zadevah C-603/18 P in C-604/18 P.

6. **Republika Finska v okviru teh pritožb nosi svoje stroške.**

Podpisi